

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องตามลำดับดังนี้

1. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการอ่าน
  2. การอ่านกับเด็กระดับวัยอนุบาล
  3. การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน
  4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการอ่าน

1. ความหมายของการอ่าน

การอ่านได้มีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2542, หน้า 4) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การอ่านหมายถึง การว่าตามตัวหนังสือ ออกเสียงตามตัวหนังสือ ดูหรือเข้าใจความจากตัวหนังสือ สังเกตหรือพิจารณาดูเพื่อให้เข้าใจคิดนั้น (ไทยเดิม)

วรรณิ โสมประยูร (254 2, หน้า 121) ได้กล่าวไว้ว่า การอ่านเป็นกระบวนการที่ต้องใช้ สายตา สัมผัสกับตัวอักษร หรือสิ่งพิมพ์อื่นๆ รับรู้และเข้าใจความหมายของคำ หรือสัญลักษณ์ โดยแปลออกมา เป็นความหมาย ที่ใช้สื่อความคิดและความรู้ระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่านให้เข้าใจตรงกันและผู้อ่านสามารถนำเอา ความหมายนั้นๆไปใช้ประโยชน์ได้

ศรีรัตน์ เจริญจันทร์ (2542, หน้า 2) ได้กล่าวไว้ว่า การอ่านเป็นการแปลความหมายของ ตัวอักษรออกมาเป็นความคิด และนำความคิดนั้นไปใช้ประโยชน์ ตัวอักษรเป็นเครื่องมือแทนคำพูดและคำพูด เป็นเพียงที่ใช้แทนของจริงอีกทีหนึ่ง เพราะฉะนั้น หัวใจของการอ่านจึงอยู่ที่การเข้าใจความหมายของคำ

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542 , หน้า 1) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การอ่าน คือ ความเข้าใจใน สัญลักษณ์ เครื่องหมาย รูปภาพ ตัวอักษร คำหรือข้อความที่พิมพ์หรือเขียนขึ้นมา

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2537, หน้า 5) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การอ่าน คือกระบวนการแห่ง ความคิดในการรับเข้าในขณะที่อ่าน สมอของผู้อ่านจะต้องคิด ตามผู้เขียนหรือตีความข้อความที่อ่านไป ตลอดเวลา

บันลือ พฤษะวัน (25 30, หน้า 80) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การอ่าน หมายถึง การแปล ตัวอักษร (สัญลักษณ์) ออกมาเป็นคำพูดและมีความหมายที่ใช้สื่อความคิด ระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่าน ซึ่งบางครั้ง ไม่จำเป็นต้องออกเสียง ก็เข้าใจความหมาย

ดังนั้น จึงสรุปความหมายของการอ่านได้ว่า เป็นกระบวนการถ่ายทอดความหมายจาก ตัวอักษรให้กลายเป็นคำพูดหรือความคิด ให้ผู้อ่านสามารถจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านตลอดจนแนวคิด ของผู้เขียนได้ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ในสถานการณ์ต่างๆ

2. ความสำคัญของการอ่าน

การอ่านเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของมนุษย์ และเป็นหัวใจสำคัญ ของการศึกษาซึ่งมีผู้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านไว้ดังนี้

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542 , หน้า 2) กล่าวว่า การอ่านมีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์ ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต และช่วยสนองความอยากรู้อยากเห็นอันเป็นธรรมชาติของมนุษย์ได้ทุกเรื่อง ซึ่งมีอยู่ในทรัพยากรสารสนเทศทุกประเภท โดยเฉพาะความอยากรู้อะไรต่าง ๆ ในโลกนี้

ไพพรรณ อินทนิล (2546, หน้า 7-9) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านไว้ 3 ประการ คือ

1. การอ่านเป็นทักษะพื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิตในปัจจุบัน เพราะผู้ที่อ่านหนังสือไม่ออกมักจะเสียเปรียบ กลายเป็นคนล้าหลังไม่ทันโลก ไม่ทันเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันของเราจะต้องอาศัยการอ่านเพื่อการดำรงชีวิตแทบทุกเรื่องก็ว่าได้ เช่น เครื่องมือ เครื่องใช้ สินค้า เครื่องอุปโภคบริโภค ตลอดจนจรรยาบรรณ ทุกคนจะต้องรู้จักอ่านวิธีใช้ วันหมดอายุ จึงจะสามารถใช้สินค้านั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการอ่านจึงเป็นทักษะเบื้องต้นที่มนุษย์ทุกคนจำเป็นที่จะต้องใช้ในการดำรงชีวิตในปัจจุบัน
2. การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญในการเรียนรู้ การอ่านเป็นรากฐานสำคัญของการศึกษา เพราะทำให้นักเรียน นักศึกษาได้เรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้อย่างรวดเร็ว กว้างขวางยิ่งขึ้น เพราะการเรียนรู้วิชาต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นในห้องเรียนหรือนอกห้องเรียนล้วนแต่ใช้การอ่านเป็นสื่อในการเรียนรู้ทั้งสิ้น
3. การอ่านเป็นสื่อสำคัญในการพัฒนาและแก้ปัญหาสังคม การพัฒนาสังคมที่ดีนั้นอุปกรณ์สำคัญ คือ การอ่าน การอ่านหนังสือจะทำให้เกิดการพัฒนาความคิด สติปัญญา จริยธรรม ศีลธรรม และเชาว์ปัญญาได้เป็นอย่างดี และรู้จักการนำความรู้ที่ได้มาพัฒนาตนเองทั้งด้านสติปัญญาและจิตใจ ผลที่ตามมาก็คือ สามารถกระทำตนให้เป็นประโยชน์แก่สังคมและส่วนรวม

ประกิตเผ่า ทมิตชงค์ (2547, หน้า 317) ได้แสดงแนวคิดเกี่ยวกับความสำคัญของการอ่าน และชักชวนเยาวชนให้เพิ่มพูนความรู้ด้วยการอ่านหนังสือว่า หนังสือเปรียบเหมือน เครื่องย่อเวลาภาพที่เราเห็นหรือว่าเรื่องราวที่เราได้อ่าน อาจจะต้องใช้เวลาทั้งชีวิตในการที่จะเสาะหามา แต่เพราะมีนักเขียนเก่งๆ ได้เสาะหามาให้เราอ่าน เราอาจใช้เวลาไม่นานก็สามารถที่จะอ่านเรื่องทั้งหมดโดยไม่ต้องเดินทางเสาะแสวงหาสามารถอ่านได้อย่างรวดเร็ว จึงฝากถึงเยาวชนทุกคนให้รักการอ่าน เพราะว่าการอ่านหนังสือทำให้เราฉลาด ทำให้เราเห็นความสำคัญของผู้อื่นว่า กว่าเขาจะไปถึงจุดนั้นต้องผ่านอะไรมาบ้างเราจะได้เห็นมุมมองย้อนตัวเราเองได้เป็นอย่างดี การอ่านเป็นการเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ให้กับผู้อ่านสามารถเปิดโลกทัศน์ให้กว้างขึ้น รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ สามารถพัฒนาความคิดและการปรับตัวได้ดี นำมาซึ่งความสุขความบันเทิง สร้างขวัญกำลังใจ และส่งผลสัมฤทธิ์ของการเรียนให้สูงขึ้น หากทุกคนทุกฝ่ายช่วยกันสร้างนิสัยรักการอ่านให้เกิดขึ้นกับเยาวชนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ประเทศชาติจะเจริญและพัฒนาสืบไป

สนิท ตั้งทวี (2545, หน้า 278) มีความเห็นว่า ความสำคัญของการอ่าน ได้แก่

1. การอ่านช่วยสร้างความสำเร็จในการดำเนินชีวิตของบุคคล
2. การอ่านเป็นกระบวนการที่สำคัญในการแสวงหาความรู้ของมนุษย์
3. การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญเพื่อใช้สำหรับการเรียนรู้วิชาการต่าง ๆ ได้รวดเร็วและกว้างขวาง

ศิริพร พูลสุวรรณ (2530, หน้า66-68) กล่าวไว้ว่า การอ่านมีความสำคัญ 2 ด้าน ได้แก่

1. บทบาทต่อตัวผู้อ่าน
  - 1.1 การอ่านช่วยให้เกิดความรู้ทางวิชาการจะเห็นได้ว่าการอ่านมีบทบาทสำคัญต่อการศึกษาล่าเรียนในทุกๆระดับ ตั้งแต่ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา แม้ว่าเราจะแสวงหาความรู้ภายในห้องเรียนได้จากครูผู้สอนโดยตรง แต่ผู้เรียนก็จำเป็นต้องอาศัยการเรียนรู้ได้จากการอ่านด้วยตนเองเพิ่มเติมจากสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เช่น หนังสือ วารสาร หนังสือพิมพ์ เอกสาร ฯลฯ ซึ่งการอ่านนี้สามารถทำได้โดยไม่มีจำกัดเวลาและสถานที่ทั้งนี้เพื่อให้ได้รับความรู้จากสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ โดยตรงอันก่อให้เกิดความเข้าใจ

เกิดทัศนคติต่อสิ่งต่าง ๆ กว้างขวางมากยิ่งขึ้น ดังนั้น ความรู้ทางวิชาการความสำเร็จทางวิชาการของมนุษย์จึงมีความสัมพันธ์กับการอ่าน

1.2 การอ่านช่วยพัฒนาอาชีพ กล่าวคือ การอ่านทำให้ทราบถึงข้อมูลต่าง ๆ ซึ่งข้อมูลที่ได้สามารถนำมาใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ การเลือกอาชีพที่ตนถนัด และพัฒนาอาชีพของตนให้เจริญก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น เช่น การอ่านทำให้ทราบความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับราคาสินค้า ราคาผลิตหรือทราบเกี่ยวกับการทำนา ทำสวน ทำไร่ งานบริการต่าง ๆ ตัวอย่างเช่น ชาวไร่ ชาวนาที่อ่านหนังสือเป็น สามารถค้นคว้าความรู้เกี่ยวกับการทำไร่ทำนาได้กว้างขวาง วิธีใช้ปุ๋ย การใช้ยาปราบศัตรูพืชได้ดีและถูกต้อง รู้ความเคลื่อนไหวของตลาด รู้วิธีการทำงานเป็นกลุ่ม ดังนั้นการอ่านจึงช่วยพัฒนาอาชีพของบุคคลให้ก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น ซึ่งส่งผลให้สังคมเจริญก้าวหน้าอีกด้วย

1.3 การอ่านช่วยให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ การอ่านทำให้ทราบถึงพัฒนาการต่าง ๆ ของโลก ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและสิ่งประดิษฐ์ต่างๆ ซึ่งเป็นเครื่องบันดาลให้ผู้อ่านนำความรู้ความคิดเหล่านั้นมามีส่วนสัมพันธ์กับการทำงาน และชีวิตประจำวัน สามารถจินตนาการหรือประดิษฐ์คิดค้นสิ่งใหม่ ๆ เช่น เครื่องมือเครื่องใช้ในการทำงาน ของเล่น เป็นต้น

1.4 การอ่านช่วยพัฒนาจิตใจให้เจริญงอกงาม การอ่านถือได้ว่าเป็นการพักผ่อนที่มีคุณค่าอย่างหนึ่งของมนุษย์ โดยเฉพาะการอ่านหนังสือวรรณคดีทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง สารคดี นวนิยาย หนังสือธรรมะ หนังสือเกี่ยวกับธรรมชาติซึ่งนอกเหนือจากจากจะก่อให้เกิดความเพลิดเพลินบันเทิงใจและความรู้แล้ว ยังช่วยพัฒนาจิตใจให้เกิดความเมตตาอารี ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่อีกด้วย

1.5 การอ่านช่วยอำนวยความสะดวกในชีวิตประจำวัน ตลอดจนช่วยป้องกันและแก้ปัญหาบางอย่างได้ กล่าวคือ การอ่านช่วยลดขั้นตอนในการติดต่อในแวดวงธุรกิจ ลดค่าใช้จ่ายในบางสิ่งในชีวิตประจำวัน เช่น การติดต่อขายสินค้า อาจตรวจหาแหล่งผลิตหรือแหล่งจำหน่ายสินค้าได้จากสมุดโทรศัพท์ได้ หรือการอ่านช่วยทำให้ทราบถึงกรรมวิธีในการถนอมอาหารสดให้เก็บไว้ได้นานวันหรือทำให้ทราบว่าจะผักผลไม้อาจมีสารพิษตกค้างอยู่ ก่อนนำมารับประทานควรทำอย่างไรซึ่งทำให้ประหยัดเวลา ลดค่าใช้จ่ายและเป็นการรักษาสุขภาพอนามัยอีกด้วย

1.6 การอ่านช่วยให้ผู้อ่านมีบุคลิกภาพที่เหมาะสม บุคลิกภาพของมนุษย์ที่แสดงออกให้ปรากฏแก่ผู้พบเห็น จะมีส่วนเกี่ยวข้องกับอย่างสำคัญและใกล้ชิดกับความรู้ อารมณ์และการกระทำ กล่าวคือ การอ่านช่วยให้มนุษย์มีความรู้ และเกิดปัญญา ความรู้และปัญญานี้จะเป็นเครื่องมือที่ทำให้มนุษย์แสดงออกซึ่งอารมณ์ได้ถูกต้องกับกาลเทศะ ซึ่งเมื่อมนุษย์มีอารมณ์และความรู้สึกตลอดจนลักษณะนิสัยที่ถูกกาลเทศะ ก็จะมีการกระทำหรือพฤติกรรมที่ถูกกาลเทศะตามมาด้วย ซึ่งสามารถกล่าวได้ว่า การอ่านช่วยให้ผู้อ่านมีบุคลิกภาพที่เหมาะสม

2. บทบาทของการอ่านต่อสังคม

2.1 การอ่านมีบทบาทในการช่วยให้เกิดความเข้าใจในเรื่องของการเมือง การปกครอง ในการปกครองระบอบประชาธิปไตยประชาชนจำเป็นต้องมีความรู้ความคิดและการตัดสินใจอย่างถูกต้องในการใช้วิจารณ์ญานเลือกบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเข้าไปเป็นปากเสียงแทนตนในการปกครองประเทศ การเลือกบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มุ่งทำงานเพื่อประเทศชาติเข้าไปปกครองประเทศย่อมเป็นผลดีต่อสังคมและประเทศชาตินั้นเอง

2.2 การอ่านมีบทบาทในแง่การให้ความร่วมมือของคนในสังคม การอ่านทำให้ผู้อ่านเข้าใจผู้อื่นให้ความร่วมมือกับกลุ่ม ให้และรับความช่วยเหลือจากผู้อื่นได้

2.3 การอ่านทำให้เข้าใจสภาพเศรษฐกิจและวัฒนธรรมต่าง ๆ ของสังคมซึ่งหมุนเวียนเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เพราะการคมนาคมสื่อสารติดต่อถึงกันได้สะดวกรวดเร็ว ทำให้ผู้อ่านสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ได้อย่างเป็นสุข ทำให้ตนเอง ครอบครัวและสังคมรอบข้างเป็นสุขและสงบตามไปด้วย

สรุป ความสำคัญของการอ่านได้ว่า การอ่านเป็นการรับรู้ข่าวสารที่ง่าย เป็นการพัฒนาทักษะสติปัญญาและความคิด ฉะนั้นการอ่านสามารถพัฒนาชีวิต และอาชีพได้เป็นอย่างดีสามารถใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างสงบสุข

3. วัตถุประสงค์ของการอ่าน

ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการอ่านไว้อย่างหลากหลายดังนี้

กานต์มณี ศักดิ์เจริญ (2546, หน้า 84-86) กล่าวว่า การอ่านควรจะมียุทธศาสตร์ของการอ่าน เพราะจะทำให้อ่านได้เร็วและตรงตามความต้องการ ยุทธศาสตร์ของการอ่านมีดังนี้ คือ

1. อ่านเพื่อความรู้ คนเราต้องการให้ความรู้ของตนเองอกเงยขยายขอบเขตออกไปจากที่มีอยู่เดิม ต้องการรู้ในสิ่งที่เป็นปัญหาไม่เข้าใจต่าง ๆ การอ่านจึงเน้นให้ความรู้เกี่ยวกับวิทยาการแขนงต่าง ๆ เพื่อการประกอบอาชีพ เพื่อให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม โดยไม่จำเป็นต้องเป็นนักปราชญ์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขา เพื่อเข้าใจผู้อื่น เข้าใจตนเองดีขึ้น เพื่อรู้ความเป็นไปในโลกสถานที่ที่ห่างไกล คนที่แปลกเผ่าแปลกพันธุ์ และวัฒนธรรมที่ต่างออกไป เพื่อเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและใช้ประโยชน์จากสิ่งแวดล้อม เพื่อปรับสภาพแวดล้อมความเป็นอยู่ของตน และเพื่อทราบข่าวความเคลื่อนไหวของสังคมที่ตนอยู่

2. อ่านเพื่อให้เกิดความคิด การอ่านวัสดุสิ่งพิมพ์ที่แสดงทรรศนะ ได้แก่ บทความ บทวิจารณ์ วิจัยต่างๆ จะช่วยให้ทรรศนะของผู้อ่านกว้างขวางขึ้น การอ่านในลักษณะนี้เป็นการอ่านเพื่อทำความเข้าใจแนวคิดที่สำคัญการจัดลำดับชั้นแนวความคิดของผู้เขียน พิจารณาเหตุผลและแรงจูงใจในการเขียนเรื่องนั้น ๆ ขึ้น เป็นการปลูกฝังนิสัยการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอีกด้วย

3. อ่านเพื่อความบันเทิง สภาวะแวดล้อมมีอิทธิพลต่อจิตใจ อารมณ์ และร่างกายของมนุษย์เป็นอันมาก บางครั้งก่อให้เกิดความเบื่อหน่าย การอ่านหนังสือที่เนื้อหาสาระไม่เป็นวิชาการนัก เช่น นวนิยาย เรื่องสั้น วรรณคดีบางอย่าง หัสดคดี และแม่สารคดีบางชนิด จะช่วยให้เกิดความบันเทิงควบคู่ไปกับความรู้ ความคิด ได้มีความสุขกับความไพเราะของภาษา ได้หัวเราะได้สนุก เป็นการผ่อนคลายอารมณ์ตึงเครียด นับได้ว่าการอ่านเพื่อความบันเทิงเป็นการพักผ่อนอย่างหนึ่ง

4. การอ่านเพื่อสนองความต้องการอื่น ๆ มนุษย์เรามีความต้องการตามธรรมชาติ คือ ต้องการความมั่นคงในชีวิต ต้องการการยอมรับเข้ากลุ่มเพื่อนฝูง การมีหน้าตาได้รับความนับถือในสังคม ต้องการความสำเร็จในชีวิต ซึ่งในชีวิตจริงทุกคนจะสมปรารถนาไม่ทุกประการ การอ่านจะช่วยชดเชยให้ได้ การอาศัยหนังสือเพื่อวัตถุประสงค์นี้ เป็นประโยชน์ดีกว่าไปหาวิธีการชดเชยวิธีอื่น ผู้อ่านมักใช้หนังสือเพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหาของตน เพื่อสร้างบุคลิกภาพขยายขอบเขตของความสนใจในสิ่งใหม่ หางานอดิเรกใหม่ ๆ เตรียมตัวหาเหตุผลสนับสนุนแนวคิดหรือข้อเสนอแนะของตนหรือหาข้อโต้แย้งที่มีเหตุผล ที่มีน้ำหนัก เพื่อแสดงความคิดเห็น คัดค้านเพื่อสนองอารมณ์บางอย่างในขณะนั้น หรือสร้างสภาพอารมณ์ที่ต้องการ เช่น ขณะเกิดความกังวลเหนื่อยอ่อน เกียจคร้าน กลุ่มใจ ผู้อ่านมักไปหาเรื่องเบา ๆ เรื่องที่เคยรู้จักหรือเคยอ่าน สนุกสนานมาก่อนแล้วมาอ่าน เป็นการอ่านตามสบาย ไม่ต้องคิดมาก บางครั้งก็อยากรู้เรื่องใหม่ แนวทางใหม่ เพื่อเข้าใจตัวเอง และปรับตัวให้เข้ากับวิธีการดำรงชีวิต

ขวัญฤดี อัครวาอุฒิชัย และคนอื่นๆ (2538, หน้า 19) มีความเห็นว่าการอ่าน มีวัตถุประสงค์ 4 ประการคือ

1. อ่านเพื่อการเขียน คือ หลังจากอ่านแล้ว ผู้อ่านนำข้อมูลหรือแนวความคิดจากเรื่องที่อ่านนั้นมาเขียนแสดงความคิดเห็น ทารายงานหรือเขียนเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งจะต้องวิเคราะห์ความถูกต้องของข้อมูล คัดเลือกข้อมูลที่เหมาะสมและนำไปใช้เขียนหรืออ้างอิงอย่างถูกต้อง
2. อ่านเพื่อหาคำตอบ ผู้อ่านรู้แหล่งค้นคว้าจากเอกสารประเภทต่าง ๆ ก็จะเป็นผู้รอบรู้ และเพิ่มพูนความรู้อย่างไม่หยุดยั้ง
3. อ่านเพื่อปฏิบัติตาม เป็นการอ่านเพื่อทำตามคำแนะนำในข้อความหรือหนังสือที่อ่าน
4. อ่านเพื่อสะสมความรู้ อ่านเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ประเด็นสำคัญ โดยการบันทึกข้อมูลเพื่อนำไปจัดทำรายงาน เขียนบทความและอื่น ๆ

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542, หน้า 19-20) กล่าวว่า วัตถุประสงค์ในการอ่านมีหลายอย่าง ได้แก่ อ่านเพื่อเพิ่มความรู้ อ่านเพื่ออยากรู้ข่าวสารข้อมูลต่างๆ อ่านเพื่อตอบปัญหาข้อข้องใจ อ่านเพื่อทำการค้นคว้าวิจัย อ่านเพื่อความเพลิดเพลิน อ่านเพื่อฆ่าเวลา อ่านฉลากยาเพื่อรับประทานยาให้ถูกต้อง อ่านตารางรถไฟ เครื่องบิน และรถโดยสาร เพื่อเลือกซื้อบัตรผู้โดยสารตามต้องการ อ่านหนังสือเพื่อรู้ข่าวสาร อ่านตำราเพื่อศึกษาหาความรู้ อ่านคู่มือเพื่อศึกษาวิธีประกอบเครื่องมือ การติดตั้งและการซ่อมแซม ตลอดจนการประดิษฐ์ของต่างๆ อ่านขั้นตอนการปฏิบัติงานต่างๆ และการอ่านเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่าน เช่น การอ่านภาษาอังกฤษ ฝรั่งเศส ญี่ปุ่น ฯลฯ และเพื่ออ่านชดเชยอารมณ์ หรือเพื่อคลายทุกข์ คลายเครียด หรือคลายความเหงา

สนิท ตั้งทวี (2545, หน้า 279) เสนอความเห็นที่ วัตถุประสงค์ของการอ่าน มีดังนี้

1. เพื่อศึกษาหาความรู้ในเรื่องราวต่าง ๆ โดยละเอียดหรือโดยย่อ
2. เพื่อสนองความอยากรู้อยากเห็น
3. เพื่อต้องการทราบข่าวสารข้อเท็จจริง
4. เพื่อการศึกษาค้นคว้า
5. เพื่อต้องการให้เป็นที่ยอมรับในวงสังคม
6. เพื่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน

สรุปได้ว่าวัตถุประสงค์ของการอ่าน ได้แก่ เพื่อศึกษาหาความรู้ เพื่อศึกษาค้นคว้าในการทราบข่าวสารข้อเท็จจริง หรือเรื่องที่ตนเองสนใจเพื่อนำมาใช้ตามวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันไปตามเพศ วัย หรือระดับการศึกษาของแต่ละบุคคล

4. เป้าหมาย และแนวทางพัฒนาการส่งเสริมการอ่าน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ) กระทรวงศึกษาธิการ (2554, หน้า 26-29) ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนาและส่งเสริมการอ่านไว้ดังนี้

4.1 เป้าหมายการส่งเสริมการอ่าน จากแนวทางการพัฒนาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 – 2559) ที่มุ่งสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ ให้ตระหนักถึงประโยชน์และความสำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่นำไปสู่การยกระดับคุณภาพชีวิตและความสามารถในการดำรงชีวิตอย่างรู้เท่าทัน การสร้างกระแสสังคมให้การเรียนรู้เป็นหน้าที่ของคนไทยทุกคน การสร้างนิสัยใฝ่รู้ตั้งแต่เด็ก ควบคู่กับการส่งเสริมให้องค์กรและสื่อทุกประเภทเป็นแหล่งเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ รวมทั้งการสร้างปัจจัยสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต นอกจากนี้ นโยบายการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 – 2561) ที่กำหนดคุณลักษณะของคนไทยยุคใหม่ ได้แก่ มีความสามารถในการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง รักการอ่าน และมี

นิสยไฟเรีนรู้ตลอดชีวิต มีความสามารถในการสื่อสาร สามารถคิด วิเคราะห์ แก้ปัญหา คิดริเริ่มสร้างสรรค์ และกำหนดให้มีการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน และมีการกำหนดตัวบ่งชี้และค่าเป้าหมายหนึ่งคือการเพิ่มระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาหลักของนักเรียน ตลอดจนเป้าหมายและตัวชี้วัดที่กำหนดโดยคณะกรรมการส่งเสริมการอ่านเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ได้แก่ ประชากรวัยแรงงานที่เป็นผู้รู้หนังสือในระดับใช้งานได้ในชีวิตประจำวันเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 99 ประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปสามารถอ่านออกเขียนได้เป็นร้อยละ 95 และอัตราการอ่านหนังสือของคนไทยเพิ่มขึ้นเป็นปีละ 10 เล่มต่อปี และแหล่งการอ่านได้รับการพัฒนาและเพิ่มจำนวนให้สามารถจัดบริการได้ครอบคลุมทุกตำบล ชุมชน อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ

4.2 แนวทางการพัฒนาการส่งเสริมการอ่าน

จากเป้าหมายดังกล่าวข้างต้นควรกำหนดแนวทางการพัฒนา ดังนี้

4.2.1 ด้านการกำหนดยุทธศาสตร์

- 1) รัฐบาลและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องให้ความสำคัญกับการศึกษาและการอ่าน
- 2) กำหนดเป้าหมายการพัฒนาให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เพื่อให้การพัฒนาเป็นไปในทิศทางเดียวกันและตอบสนองต่อการพัฒนาประเทศในอนาคต
- 3) จัดทำนโยบาย แผนการดำเนินงาน และจัดตั้งสถาบันรับผิดชอบด้านการกำหนดนโยบายและกลยุทธ์ และดำเนินงานด้านการพัฒนาหนังสือและการส่งเสริมการอ่านอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่การผลิตหนังสือที่ดีมีคุณภาพ การสนับสนุนและพัฒนานักเขียน/นักแปล ผู้ผลิตและจัดจำหน่ายหนังสือ การส่งเสริมสนับสนุนสำนักพิมพ์โดยเฉพาะสำนักพิมพ์ขนาดเล็กในด้านต้นทุนการผลิต การกระจายหนังสือ การพัฒนาห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้ การพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับหนังสือและการส่งเสริมการอ่านตลอดจนบุคลากรที่รับผิดชอบห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้ และวิจัยและพัฒนาด้านการอ่านและการผลิตและพัฒนาหนังสือ ตลอดจนการรณรงค์ส่งเสริมการอ่านแก่เด็กและประชาชนทั่วไป
- 4) จัดตั้งศูนย์หรือสถาบันเพื่อศึกษาพัฒนาการของเด็กและเยาวชนในด้านการเรียนรู้และการอ่านออกเขียนได้และศึกษาวิจัยด้านการอ่านของประชาชน และมีการทดสอบและประเมินผล
- 5) จัดตั้งสถาบันพัฒนาสื่อส่งเสริมการอ่าน การเรียนรู้ที่สร้างสรรค์และสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย
- 6) จัดตั้งสถาบันการแปลแห่งชาติ เพื่อจัดแปลและเผยแพร่ความรู้วรรณกรรมจากประเทศต่างๆ เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีหนังสือดี มีคุณภาพ และหลากหลายอ่าน
- 7) รัฐบาลควรพิจารณาระบบการตั้งราคาโดยรวมของหนังสือให้ราคาอยู่ในระดับที่เหมาะสมกับผู้บริโภค
- 8) รัฐบาลใช้ระบบภาษีเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาหนังสือและการส่งเสริมการอ่าน เช่น การลดภาษีมูลค่าเพิ่มเพื่อสนับสนุนอุตสาหกรรมการผลิตหนังสือ การลดภาษีกระดาษ การลดหย่อนภาษีสำหรับบุคคลหรือนิติบุคคลที่บริจาคหนังสือ/สื่อการอ่าน นานาซีที่เก็บจากรูรกิจสิ่งพิมพ์มาส่งเสริมและพัฒนาการผลิตหนังสือให้มีคุณภาพ
- 9) รัฐบาลและหน่วยงานภาครัฐจัดให้มีงบประมาณด้านการจัดซื้อหนังสือ การซ่อมบำรุง การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน และการค้นคว้าวิจัยด้านการอ่านอย่างเพียงพอ

10) ส่งเสริมการอ่านในทุกมิติ ตั้งแต่อยู่ในครรภ์และท่ววัย

4.2.2 ด้านการรณรงค์ส่งเสริมการอ่าน

1) รัฐบาลรณรงค์ส่งเสริมการอ่านผ่านสื่อทุกประเภทอย่างต่อเนื่อง โดยจัดให้มีสื่อต่างๆ ดึงดูดให้เด็กและประชาชนเกิดความต้องการอ่านหนังสือมากขึ้น เห็นความสำคัญ และประโยชน์ของการอ่าน

2) รัฐบาลและหน่วยงานต่างๆ จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านเชิงรุกอย่างต่อเนื่องจริงจังทุกกลุ่มเป้าหมาย

3) เผยแพร่ต้นแบบที่ดีในการสร้างนิสัยรักการอ่าน และประสบผลสำเร็จจากการอ่านในทุกกลุ่มอายุ และยกย่องให้กำลังใจนักอ่านและนักเขียน ผู้ผลิตหนังสือ

4) สร้างกระแสการอ่านในรูปของการรณรงค์ จัดงานมหกรรมรักการอ่านที่ประชาชนมีส่วนร่วม หรือกำหนดวันอ่านแห่งชาติ เป็นต้น

5) หน่วยงานรัฐบาลทุกแห่งให้ความสำคัญกับการส่งเสริมสนับสนุนการอ่าน สนับสนุนให้บุคลากรในหน่วยงานอ่านหนังสือและแลกเปลี่ยนพูดคุยเกี่ยวกับหนังสือ

4.2.3

ด้านการพัฒนาแหล่งการอ่านและทรัพยากรการอ่าน

1) จัดห้องสมุดและแหล่งการอ่านที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของประชาชน ทั้งความรู้สมัยใหม่และภูมิปัญญาไทย และแหล่งความรู้สำหรับนักเขียน

2) พัฒนาห้องสมุดให้มีคุณภาพและทั่วถึงทั้งในเมืองหลวง ในท้องถิ่นและชุมชน โรงเรียน มหาวิทยาลัย ห้องสมุดสำหรับผู้พิการทางสายตา

3) พัฒนาห้องสมุดต้นแบบเพื่อเป็นแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพบุคลากรห้องสมุด

4) จัดให้มีระบบหมุนเวียนหนังสือเพื่อประหยัดงบประมาณในการซื้อหนังสือสำหรับห้องสมุดที่มีงบประมาณไม่เพียงพอ

5) ใช้ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นเครือข่ายเพื่อเข้าถึงเยาวชนและประชาชนในท้องถิ่น

6) จัดสรรงบประมาณการจัดซื้อหนังสือให้เพียงพอ

7) ส่งเสริมให้มีการผลิตหนังสือ/สื่อการอ่านและการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ และการคัดเลือกหนังสือที่ดีมีคุณภาพ และตรงตามความต้องการของผู้ใช้บริการเข้าห้องสมุด

8) สนับสนุนส่งเสริมให้มีการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูล ให้มีการดาวน์โหลดหนังสือมีคุณภาพ มีแหล่งสนับสนุนข้อมูล เทคนิคการอ่าน การเขียน การแปล

4.2.4 ด้านการพัฒนาบุคลากรด้านการผลิต พัฒนาหนังสือและการส่งเสริมการอ่าน

1) สร้างผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิต พัฒนาหนังสือและการส่งเสริมการอ่าน

2) ส่งเสริมสนับสนุนให้มีหลักสูตรการผลิตและพัฒนาหนังสือและการส่งเสริมการอ่าน เช่น การผลิตหนังสือ การบรรณาธิการต้นฉบับ หลักสูตรบรรณาธิกรัษ์แนวใหม่ การพัฒนาการเขียน การแปล

4.2.5 ด้านการพัฒนาทักษะและความสามารถในการอ่าน

- 1) จัดการศึกษาในระบบโรงเรียนโดยเน้นการอ่านและการเขียนบูรณาการในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อยกระดับทักษะการอ่านของนักเรียน และทำให้ครูทุกคนตระหนักเห็นความสำคัญของการสอนอ่านและการเขียน เพื่อเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ของนักเรียน
- 2) จัดการเรียนการสอนโดยเน้นให้นักเรียนมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และรู้จักเลือกรับ ประเมิน และใช้ประโยชน์จากสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีจริยธรรม
- 3) ส่งเสริมให้นักเรียนอ่านหนังสือที่มีคุณภาพ เช่น วรรณกรรมระดับโลก วรรณกรรมสำหรับเยาวชน เพื่อส่งเสริมความรู้ ความคิดที่กว้างขวางและในเชิงลึก และให้มีการพูดคุย/ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากหนังสือที่อ่าน เพื่อให้นำไปสู่การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ และการเข้าใจและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

5. การสร้างนิสัยรักการอ่าน

ทีมบรรณารักษ์ TheAsianparent (2557) ได้กล่าวถึง 10 วิธีฝึกให้ลูกมีนิสัยรักการอ่านดังนี้

1. ให้ลูกได้ใช้เวลาอยู่กับหนังสือตั้งแต่เขาอายุยังน้อย จากนั้นก็ค่อย ๆ เริ่มปลูกฝังการอ่านให้กับลูกโดยที่ไม่มีสิ่งรบกวนอื่น เช่น โทรทัศน์มือถือ คอมพิวเตอร์ ให้ลูกคุณได้เลือกหยิบหนังสือขึ้นมาอ่าน จากนั้น เขาจะสร้างนิสัยรักการอ่านขึ้นมาเอง
2. ทำเป็นตัวอย่างให้ลูกเห็น หากคุณเองก็มีนิสัยรักการอ่านหรือคุณอ่านหนังสือทุกครั้งที่คุณมีเวลาและมีโอกาส ลูกน้อยของคุณก็จะเลียนแบบนิสัยรักการอ่านของคุณ
3. หาหนังสือแนวที่ลูกชอบมาให้เขาให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพราะการได้อ่านหนังสือแนวที่ตนชอบจะช่วยจุดประกายนิสัยรักการอ่านได้
4. สอนให้ลูกอ่านสิ่งอื่น ๆ ด้วย ไม่เฉพาะในหนังสือ เช่น สอนให้เขาอ่านฉลากข้างกล่อง หรือป้ายโฆษณา เป็นต้น
5. ทำให้การอ่านเป็นเรื่องสนุก พ่อแม่ส่วนใหญ่จะอ่านหนังสือให้ลูกฟังตอนที่ลูกยังเล็กอยู่ แต่พอลูกโตขึ้นพวกเขาก็อ่านน้อยลง มีงานวิจัยพบว่า เด็กที่พ่อแม่อ่านหนังสือให้ฟังตั้งแต่ยังเด็ก เมื่อเขาโตขึ้นและพ่อแม่เลิกอ่านหนังสือให้ฟัง พวกเขาจะคิดถึงเวลาที่พ่อหรือแม่อ่านหนังสือให้ฟัง ดังนั้น แม้ลูกคุณจะโตแล้ว คุณก็สามารถอ่านหนังสือให้ลูกฟังได้ โดยอาจสลับให้แต่ละคนในครอบครัวเป็นคนอ่านให้สมาชิกคนอื่น ๆ ฟัง
6. ให้หนังสือเป็นของขวัญกับลูก การที่พ่อแม่ให้หนังสือกับลูกจะเป็นสิ่งที่น่าตื่นเต้นมากสำหรับเขา โดยเฉพาะหนังสือที่เขาอยากได้ การทำเช่นนี้จะช่วยสร้างนิสัยรักการอ่านให้ลูกได้ และจะทำให้ทั้งคุณและลูกมีความสุขที่เห็นเขาได้ไปนั่งในมุมโปรดเพื่ออ่านหนังสือที่เขาชื่นชอบ
7. พยายามส่งเสริมให้ลูกรักการอ่านให้มาก ร่วมพูดคุยเกี่ยวกับหนังสือที่เขาเพิ่งอ่านไป การทำเช่นนี้จะช่วยสร้างนิสัยรักการอ่านได้ การได้พูดคุยกับลูกเกี่ยวกับหนังสือที่เขาอ่านอย่างเป็นกันเอง แสดงถึงความเอาใจใส่และความสนใจที่คุณมีต่อหนังสือของเขาด้วย
8. การใช้สิ่งล่อใจลูกให้อ่านหนังสือ พ่อแม่บางคนใช้วิธีนี้เพื่อจูงใจให้ลูกอ่านหนังสือ และพวกเขาก็รักการอ่านในที่สุดและไม่เรียกร้องสิ่งตอบแทนด้วย

9. การมีสิ่งกระตุ้นเป็นอีกวิธีที่ใช้ได้ผล ไม่ว่าจะเด็กเล็กหรือเด็กโตที่ต้องการการยอมรับในความพยายามอ่านหนังสือของพวกเขาทั้งนั้น ลองให้ดาวหรืออะไรก็ได้ที่คุณคิดว่าจะทำให้ลูกรู้สึกภาคภูมิใจที่ได้รางวัล ซึ่งแนวคิดนี้เป็นแนวคิดที่ดีพอสมควร

10. พาลูกไปห้องสมุดหรือร้านขายหนังสือ ไปในที่ที่มีหนังสือจำนวนมากเพื่อให้ลูกได้สนุกกับการสำรวจหนังสือต่าง ๆ มากมาย

นิภาพร มีสุข (2552) ได้กล่าวถึงวิธีการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของครอบครัวไว้ดังนี้

1. การสร้างเสริมนิสัยรักการอ่านเริ่มต้นที่พ่อแม่ พ่อแม่อ่านลูกก็อ่าน พ่อแม่ควรจัดเวลาการอ่านหรือสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับหนังสือที่ชัดเจน แทนที่จะดูทีวีกลับเปลี่ยนเป็นพูดคุยเกี่ยวกับหนังสือในระหว่างมื้ออาหาร พาลูกไปร้านหนังสือหรือห้องสมุดทุกสัปดาห์ การสร้างเสริมนิสัยรักการอ่านต้องไม่เคร่งเครียด ควรเป็นเรื่องสบาย ๆ ที่ทุกคนในครอบครัวมีความสุขร่วม กันได้

2. หนังสือดีมีคุณภาพที่สนุก เป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้เด็กผูกพันกับหนังสือและการอ่าน เมื่อได้รู้ว่าลูกชอบเรื่องแบบไหน การส่งเสริมให้เกิดการชวนขวยอ่านเองของลูก ก็จะง่ายขึ้น

3. หนังสือหรือเรื่องราวบางแนวอาจไม่สนุกหรือน่าสนใจนักสำหรับเด็ก ๆ แต่การแนะนำที่มีเสน่ห์โดยพ่อแม่จะขยายจินตนาการแห่งการเรียนรู้ของลูกให้กว้างไกลและสร้างแรงบันดาลใจที่หลากหลาย ทำให้ลูกมีความรอบรู้ที่กว้างขวาง มีจิตใจที่เปิดรับความแตกต่าง รู้เหตุผลที่มาที่ไปของวัฒนธรรมต่างๆ ในโลกนี้

4. การพัฒนาทักษะการคิดเป็นกิจกรรมที่สำคัญที่ควรทำควบคู่ไปกับการสร้างเสริมนิสัยรักการอ่าน เพราะในท้ายที่สุดเราหวังว่าเด็ก ๆ จะใช้ประโยชน์จากการอ่านได้ เด็ก ๆ ไม่อ่านเพื่อที่จะเชื่อแต่อ่านเพื่อที่จะคิด ทั้งทักษะการคิดระดับต้น (จา-เข้าใจ-ประยุกต์ใช้) และทักษะการคิดระดับสูง (วิเคราะห์-สังเคราะห์-ประเมิน) ดังนั้นการจัดให้มีกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นการคิดและสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์จึงเป็นเรื่องที่สำคัญ

5. วิธีการแบบนาฏการที่ง่ายที่สุดในการเล่าเรื่องสำหรับเด็ก ๆ คือ แยกเสียงบรรยายหรือการเล่าโดยทั่วไป ออกจากเสียงบทสนทนาของตัวละคร เล่าอย่างมีชีวิตชีวาโดยเห็นภาพพจน์ของสิ่งที่เล่าและภาวะอารมณ์ของตัวละคร ออกเสียงชัดเจน ถูกอักขระวิธี แต่ในขณะที่เดียวกันก็มีลูกเล่นแปลก ๆ บ้าง และที่สำคัญที่สุด มีความสุขในขณะที่เล่าไปพร้อมกับเด็ก ๆ

6. กิจกรรมศิลปะที่เกี่ยวข้องกับหนังสือและการอ่าน นอกจากช่วยพัฒนาสุนทรียภาพในเด็กแล้ว ยังช่วยเสริมสร้างความเข้าใจในมิติอื่น ๆ ของเรื่องราว เป็นเสมือนการวิจัยย่อมน ๆ ที่เด็ก ๆ กระทำได้อย่างสนุกสนานอีกด้วย กิจกรรมศิลปะมีหลากหลาย อาทิ วาดรูปบรรยายสี (ด้วยเทคนิคต่างๆ - สีเทียน - สีไม้ - สีน้ำ - สีน้ำมัน - สีโปสเตอร์ - สีดิน - สีดอกไม้ - สีพืชผัก) ทำประติมากรรม ทำหุ่น ทำละคร และร้องเพลง

7. เมื่ออ่านแล้วต้องสามารถจับใจความสำคัญและสกัดความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้ แรกเริ่มพ่อแม่อาจช่วยสรุป ช่วยสกัดอย่างสม่ำเสมอก็จะช่วยสร้างความคุ้นเคยในระเบียบวิธีการแก่เด็ก ๆ ต่อมาอาจฝึกให้เด็กใช้แผนภูมิ แผนภาพต่าง ๆ เช่น แผนภาพใยแมงมุม แผนภาพก้างปลา เพื่อหัดจับใจความสำคัญและสกัดความรู้ความเข้าใจด้วยตนเองได้ หลายคนคิดว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องยาก แต่ที่จริงแล้วไม่ยากเลย หากเด็กได้มีการฝึกฝนทักษะเหล่านี้บ่อยๆ เป็นประจำ

8. พ่อแม่ต้องไวในเรื่องการรับรู้และความสนใจของลูก และเป็นฝ่ายช่วงชิงใช้ประโยชน์จากความสนใจที่เกิดขึ้นแล้วนั้น ๆ เพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้เสริมหรือนำมาใช้ปลูกฝังนิสัยรักการอ่านอย่างต่อเนื่อง

9. การสร้างนิสัยรักการอ่าน ไม่ใช่ส่งเสริมให้เด็กอ่านอะไรก็ได้ การสร้างนิสัยรักการอ่านคือการสร้างนิสัยให้เด็กรู้จักอ่านงานที่มีคุณภาพ เช่น วรรณคดี สารคดี งานวิชาการ และรู้วิธีหรือมีการพัฒนาทักษะอย่างต่อเนื่องที่อ่านนั้นมาใช้ประโยชน์หรือสร้างแรงบันดาลใจ

10. การอ่านทำให้รู้จักตนเองและรู้จักโลก จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องพัฒนาทักษะการอ่านไพรัชภาษาในเด็กซึ่งกำลังเติบโตขึ้นท่ามกลางกระแสแห่งความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกทุกวันนี้ ตำราไทยที่แปลมาจากภาษาต่างประเทศนั้นล่าช้ากว่าเวลาจริงของเอกสารนั้น ๆ อยู่หลายปี บางเล่มเป็นสิบปี การที่เด็กเข้าถึงหนังสือต่างประเทศได้ ทำให้ไทยรู้เขารู้เรา สามารถนำความรู้และเทคโนโลยีสากลมาประสมกับความรู้ไทย เพื่อสร้างสรรค์ประเทศของเราให้เจริญยิ่ง ๆ ขึ้นไป

การอ่านกับเด็กระดับวัยอนุบาล

1. ความสำคัญของเด็กวัยอนุบาล

เด็กก่อนวัยเรียนหรือเด็กที่มีอายุตั้งแต่ 3-6 ปี เป็นเด็กที่อยู่ในวัยก่อนการศึกษา ภาคบังคับในระดับประถมศึกษา ซึ่งได้มีนักวิชาการได้กล่าวถึงความสำคัญไว้หลากหลายทัศนะดังนี้

สายญาติ เพี้ยเขมร (2541; หน้า 16) กล่าวว่าเด็กในช่วงนี้เป็นเด็กที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ อยากรู้อยากเห็น และเป็นเด็กวัยที่เริ่มสังเกต พร้อมกับสนใจสิ่งแวดล้อมมากขึ้น เด็กในวัยนี้มีจินตนาการเกินจริง ชอบเล่นบทบาทสมมติ โดยการนำเอาตัวเองเข้าไปอยู่ในเหตุการณ์ที่สมมุติขึ้น รวมทั้งเริ่มเลียนแบบการกระทำของผู้ที่อยู่ใกล้ซิดจึงเป็นช่วงที่มีอายุเหมาะสม ในการปลูกฝังบุคลิกภาพ อุปนิสัยใจคอ และพื้นฐานสุขภาพจิตเป็นอย่างดี เพราะเมื่อพ้น 6 ขวบแล้วเด็กจะเริ่มเรียนรู้สิ่งต่างๆเพิ่มเติมจากโลกภายนอก อันจะมีส่วนขัดเกลา หรือเปลี่ยนแปลงความประพฤติ หรือนิสัยของเด็กได้บางส่วนแต่ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ทั้งหมด ดังนั้นเด็กในวัยก่อนเรียนจึงเป็นช่วงที่ดีที่สุดที่จะปลูกฝังอุปนิสัยต่างๆ ได้ดีมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการอีกหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญของเด็กปฐมวัยดังนี้

วรารณ รักษ์วิจัย (2535 , หน้า 13) กล่าวว่าเด็กมีความสำคัญมาก เพราะเด็กจะเป็นตัวแทนของผู้ใหญ่ในสังคมในอนาคต ถ้าเด็กไม่ได้รับการพัฒนาอย่างถูกต้อง สังคมในอนาคตจะเป็นอย่างไร เด็กเป็นจุดเริ่มต้นของบุคคล และเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาสังคม เพราะเป็นผู้นำ ผู้ใช้ทรัพยากรทุกรูปแบบ ถ้าสังคมปราศจากเด็กที่มีคุณภาพสังคมก็จะมีคุณภาพที่ดีไม่ได้

รติชน พิรยสส์ (2543 , หน้า 10) ได้กล่าวในทัศนะนักจิตวิทยาว่า ความสำคัญของเด็กปฐมวัยนั้นเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปอยู่แล้ว เพราะเด็กปฐมวัยเป็นพื้นฐานของชีวิตที่จะพัฒนาขึ้นเป็นผู้ใหญ่หรือเป็นทรัพยากรที่สำคัญของประเทศชาติ ถ้าเด็กปฐมวัยได้รับการเลี้ยงดูเอาใจใส่ให้มีความเจริญงอกงามในพัฒนาการทุกด้านก็จะพัฒนาขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่เป็นทรัพยากรที่มีคุณภาพ แต่ถ้าเด็กปฐมวัยไม่ได้รับการพัฒนาให้มีความเจริญงอกงามในการพัฒนาการทุกด้านเท่าที่ควรก็จะกลายเป็นปัญหาของสังคมในอนาคตต่อไป

จรรยา สุวรรณทัต และลัดดาวัลย์ เกษมเนตร (2533 , หน้า16) กล่าวว่าไว้ว่า เด็กมีความสำคัญเนื่องจากเหตุผลหลายประการคือ

- 1) เป็นผู้ที่ยึดถือความดีงามจากผู้ใหญ่
- 2) เป็นมนุษย์ที่มีสิทธิที่จะได้รับการตอบสนองความต้องการต่างๆ จากผู้ใหญ่ในสังคมที่เด็กเป็นสมาชิกด้วย

3) เป็นมนุษย์ที่ไม่ใช่มีแต่สิทธิ แต่ต้องมีความรับผิดชอบที่จะปฏิบัติตนให้สมกับสิทธิที่เขาได้รับ

4) เป็นตัวแทนของกลุ่มเยาวชน ซึ่งเป็นส่วนประกอบสำคัญยิ่ง ส่วนหนึ่งของสังคมมนุษย์

5) ความดีเลวของเด็กในวัยนี้สะท้อนให้เห็นคุณภาพของประชากรในอนาคตของสังคมโลก

6) เด็กมีพื้นเดิมของจิตใจบริสุทธิ์สะอาดให้ตระหนักในความสำคัญในกระบวนการซึมซาบที่จะช่วยให้เด็กนั้นได้เติบโตเป็นพลเมืองที่ดี มีคุณภาพและมีคุณธรรม ส่งเสริมความมั่นคงแห่งครอบครัว วงศ์ตระกูล สังคม ตลอดจนประเทศชาติต่อไป

นันทิยา น้อยจันทร์ (2548, หน้า 33 – 36) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการพัฒนาเด็กปฐมวัย คือ การเข้าใจวิถีชีวิตในวัยเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึงอายุ 6 ปี เป็นระยะเริ่มต้นของชีวิตที่ละเอียดอ่อนและมีการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ หลายด้านเกิดขึ้นพร้อม ๆ กันอย่างรวดเร็ว ซึ่งเป็นช่วงเวลาสำคัญที่สุดของการสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตและจิตใจเด็กจะสะสมประสบการณ์การเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัวจากผู้เลี้ยงดูและสภาวะแวดล้อมในชีวิตประจำวันเป็นพื้นฐานการเรียนรู้ พัฒนาการที่เกิดขึ้นกับบุคคลแต่ละคนจะต่างกันตามอิทธิพลของพันธุกรรมและประสบการณ์ที่ได้รับ

2. ความพร้อมด้านการอ่านกับเด็กปฐมวัย

การเตรียมความพร้อมด้านการอ่านของเด็กปฐมวัยไม่ใช่การอ่านหนังสือ หรืออ่าน ก ข ค เหมือนชั้นประถมศึกษา แต่การอ่านของเด็กวัยนี้คือ การอ่านจากภาพ เพื่อเตรียมสภาพร่างกาย จิตใจ ตลอดจนปลูกฝังนิสัยให้รักการอ่าน ซึ่งความพร้อมในการอ่านจะเกี่ยวข้องกับการรับรู้และประสบการณ์หลายๆ อย่างดังนั้นการจัดกิจกรรมการเตรียมความพร้อมจึงควรเริ่มจากการอ่านภาพก่อน เช่น หนังสือภาพ ภาพนิทาน หรือรูปภาพต่างๆ (เยาวพา เดชะคุป, 2528, หน้า 6) การเตรียมความพร้อมด้านการอ่านถือเป็นขั้นหนึ่งของการสอนอ่านเบื้องต้น การเรียนภาษาเป็นการเรียนสัญลักษณ์ที่ซับซ้อนยุ่งยาก โดยเฉพาะกับผู้เรียนที่มีอายุยังน้อย เพิ่งมาโรงเรียนเป็นครั้งแรกฉะนั้นการเตรียมความพร้อมในการอ่าน เป็นการปูพื้นฐานสำหรับอ่านโดยตรง สามารถเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อ

นวลศรี วุฒิกิจ (2546, หน้า 35) กล่าวว่า ความพร้อมในการเรียนอ่านของเด็ก หมายถึง ความเจริญเติบโตทั่วไปของร่างกาย มีกล้ามเนื้อ ประสาทและส่วนต่างๆ ของร่างกายประการหนึ่ง กับความสนใจและความตั้งใจที่จะเรียนอีกประการหนึ่ง

สุมนา พานิช (2531, หน้า 72) ได้กล่าวถึง การอ่านเด็กในวัยนี้ไม่ใช่วัยที่จะสามารถอ่านหนังสือได้ แต่ควรเป็นการปูพื้นฐานในการอ่านให้กับเด็ก ซึ่งครูควรเล่านิทานหรือแนะนำหนังสือต่างๆ ให้กับเด็กในกลุ่มเล็กๆ และพยายามศึกษาว่าเด็กสนใจและชอบอะไร พยายามจัดหาหนังสือให้สอดคล้องกับความต้องการของเด็ก กิจกรรมที่จะช่วยเสริมทักษะในการอ่าน ได้แก่ การเปรียบเทียบภาพ สิ่งเหมือนกัน ต่างกัน สิ่งที่ขาดหายไป อ่านภาพจากการเคลื่อนไหวสายตาจากซ้ายไปขวา การออกเสียงตามแบบอย่างที่ถูกต้อง การเล่าเรื่องราวตามภาพ การปฏิบัติตนในการใช้หนังสือและมุมหนังสือ

บุษบง ตันติวงศ์ (2536, หน้า 148-149) ได้กล่าวไว้ว่า การอ่านเป็นกิจกรรมที่ต้องสื่อความหมายกับผู้อื่น การพูดคุย การแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน ช่วยให้เด็กเข้าใจความหมายของเรื่องนั้นมากขึ้น การตีความซึ่งเป็นประสบการณ์จากการอ่านช่วยในการสื่อความหมายเมื่อเด็กเขียน และการสื่อความหมายซึ่งเป็นประสบการณ์จากการเขียนช่วยในการตีความเมื่อเด็กอ่าน การอ่านและการเขียนเป็นระบบที่พึ่งพาซึ่งกันและกัน

การอ่านสำหรับเด็กปฐมวัยมีความสำคัญมาก ผู้ปกครองและครูควรสนใจที่จะหาวิธีการส่งเสริมให้เด็กรักและสนใจในการอ่านเพื่อเด็กจะมีนิสัยรักการอ่านเมื่อเติบโตขึ้น บุคคลที่ทำหน้าที่ได้ ดีที่สุดคือครูเพราะเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับเด็กในวัยเริ่มเรียนมากที่สุด เด็กอายุ 3-5 ปี จะมีความพร้อมและพัฒนาการด้านการอ่านดังนี้ ฦรงค์ ทองปาน (2526, หน้า 7)

1. มีความพร้อมที่จะอ่านมากขึ้น
2. อ่านคำสั้นๆได้ โดยอาศัยความจำ
3. จำพยัญชนะได้แม่นยำ โดยไม่ต้องอาศัยภาพช่วย
4. เริ่มรู้จักคำสะกดง่ายๆ
5. ทำเลขชวบกได้บ้าง
6. เขียนเป็นประโยคได้แต่ต้องดูแบบในหนังสือ
7. ชอบอ่านหนังสือด้วยเสียงดังเต็มที่
8. ชอบอ่านหนังสือแบบแข่งขัน
9. สนใจอ่านหนังสือตัวโตๆ คำง่ายๆ
10. สามารถเข้าใจหนังสือรูปภาพได้รวดเร็ว
11. ชอบหนังสือที่ใช้คำสุภาพ ง่าย และเป็นคำที่เด็กอ่านออกโดยใช้รูปภาพ

กรมวิชาการ (2546 , หน้า 36) กล่าวไว้ว่า ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา ได้แก่ การใช้ภาษา การอ่านในหลายรูปแบบ ผ่านประสบการณ์ที่สื่อความหมายต่อเด็ก อ่านภาพหรืออ่านสัญลักษณ์จากหนังสือนิทาน/เรื่องราวที่สนใจ

จะเห็นได้ว่า การเตรียมความพร้อมด้านการอ่านให้กับเด็กวัยอนุบาลนั้นเป็นสิ่งสำคัญที่ทุกคนหรือทุกส่วนต้องให้ความสำคัญเพราะเป็นวัยแรกเริ่มแห่งการพัฒนา การได้เห็นแบบอย่างหรือการได้รับการปลูกฝังที่ดีทั้งจากผู้ปกครอง ครู ตลอดจนหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องร่วมมือกันในการพัฒนาและส่งเสริมการอ่านนั้นย่อมส่งผลให้เด็กได้รับการพัฒนาไปในทิศทางที่งดงามและสามารถสร้างนิสัยรักการอ่านให้เกิดขึ้นได้

3. ความสนใจในการอ่านของเด็ก

ความสนใจในการอ่านของเด็กจะแตกต่างกันตามช่วงวัย และเพศ จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ปกครองครู และมีมีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องพิจารณาเลือกหนังสือให้เหมาะสมกับวัยโดยเฉพาะในวัยเด็ก ซึ่งเป็นวัยสำคัญของการเริ่มต้นที่จะอ่านหนังสืออันจะนำมาซึ่งนิสัยรักการอ่านที่ดีต่อไปในอนาคต ความสนใจในการอ่านของเด็กแต่ละวัยนั้นมีนักวิชาการได้กล่าวถึงความสนใจในการอ่านไว้ดังนี้

อรุณี วิริยะจิตรา (2548, ออนไลน์) ได้กล่าวถึงความสนใจการอ่านของเด็กไว้ดังนี้

1. เด็กตั้งแต่แรกเกิด-3 ขวบ จะมีความสนใจหนังสือที่มีรูปภาพประกอบตัวโตๆ และต้องการให้พ่อแม่อ่านให้ฟัง
2. เด็กอายุ 3-6 ขวบ จะสนใจเรื่องรอบตัว เช่น ต้นไม้ ดอกไม้ สัตว์ ดวงดาว แต่ช่วงความสนใจจะสั้นประมาณ 5-10 นาที ดังนั้นหนังสือที่เลือกมาอ่านให้ฟังควรจะสั้นๆ และต้องมีสีสันสวยงาม
3. เด็กอายุ 6-8 ขวบ ชอบเรื่องลึกลับเพทนิยาย เด็กชายชอบเรื่องราวผจญภัย เด็กหญิงสนใจเรื่องราวในบ้าน อาหาร เสื้อผ้า ช่วงความสนใจมีประมาณ 15-20 นาที
4. เด็กโต 9 ขวบขึ้นไป ชอบเรื่องลึกลับ เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน มิตรภาพ เรื่องตลก ขำขัน ฯลฯ

บุญช่วย สายธรรม (2552, หน้า 23-24) กล่าวไว้ว่า ความสนใจและความต้องการในการอ่านของผู้อ่านแต่ละวัยย่อมมีความแตกต่างกันเนื่องจากสาเหตุหลายประการ ได้แก่ อายุ เพศ ความถนัดตามธรรมชาติ

สิ่งแวดล้อมทางบ้านโรงเรียน และชุมชน ซึ่งได้กล่าวถึงความสนใจและความต้องการในการอ่านของเด็กวัย 8 – 20 ปี สรุปไว้ดังนี้

เด็กวัย 8 – 12 ปี (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 4) เด็กในวัยนี้จะเข้าใจคำเปรียบเทียบสนใจเรื่องเป็นจริงมากขึ้น เด็กชายสนใจเรื่องวิทยาศาสตร์ การผจญภัย การต่อสู้ เรื่องมีจินตนาการกว้างไกลเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ การทดลองง่าย ๆ ตามที่เรียนมาจากโรงเรียน เด็กหญิงจะชอบการแต่งกายเสื้อผ้า การบ้านการเรือน ยังชอบเรื่องเกี่ยวกับเวทมนตร์ นางฟ้า ทั้งเด็กหญิงและเด็กชายจะชอบเหมือน ๆ กัน เช่น วรรณคดี นิทาน นิยายสำหรับเด็กง่าย ๆ เกี่ยวกับเทพบุตรซาดก สุภาพดี คำพังเพย นิทานพื้นบ้าน เรื่องตลก การ์ตูนซ้ำซ้ำ เข้าใจปัญหาสังคม ศาสนา เด็กวัยนี้จะชอบหนังสือที่มีเรื่องและรูปเท่า ๆ กัน หรือรูปอาจจะน้อยลงได้ ลดรูปสีลงได้ เนื้อเรื่องยาวขึ้น สามารถอ่านสารเคมีง่าย ๆ รู้เรื่อง เรื่องตลกง่าย ๆ เข้าใจได้ดี เรื่องความรู้ต่าง ๆ วรรณคดีง่าย ๆ นอกจากนี้บางคนที่ย่านหนังสือเก่งมักจะหันไปอ่านหนังสือในวัยถัดไปได้เป็นอย่างดี

เด็กวัย 12 – 14 ปี (ชั้นประถมศึกษาตอนปลาย) เป็นเด็กก่อนวัยรุ่น ความสนใจในการอ่านจะต้องกว้างขวางมากขึ้น ชอบเรื่องวิทยาศาสตร์ ชีวประวัติบุคคลสำคัญ เรื่องเด็กวัยเดียวกัน เรื่องโรงเรียน กีฬา งานอดิเรก สัตว์ แมลงต่าง ๆ เรื่องท้องถิ่น ประเพณี พื้นบ้านเด็กวัยนี้จะรู้จักวินิจฉัยการอ่าน หาข้อเท็จจริงมาพิสูจน์ รู้จักค้นคว้าเพิ่มเติมในสิ่งที่สงสัยและอยากรู้อยากเห็น เด็กชายจะสนใจวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ดาราศาสตร์ การทดลองต่าง ๆ เรื่องที่ขมวดปมให้คิด เรื่องผจญภัยในอวกาศ ประวัติศาสตร์ เกมคอมพิวเตอร์ ส่วนเด็กหญิงยังสนใจเรื่องในครอบครัว และเริ่มสนใจอ่านหนังสือนวนิยายรัก ทั้งเด็กหญิงและเด็กชายชอบเรื่องสัตว์ เด็กวัยนี้จะเข้าใจหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ได้ดีเด็กวัยนี้จะชอบหนังสือที่มีเรื่องมากกว่ารูป ส่วนมากจะชอบหนังสือขนาดฉบับกระเป๋า (Pocket book) ชอบอ่านหนังสือการ์ตูนและชอบอ่านนิตยสารมาก โดยเฉพาะนิตยสารที่มีเรื่องที่น่าสนใจเป็นพิเศษ

เด็กวัย 15 – 20 ปี (วัยรุ่น) สนใจเรื่องการแต่งกาย วิธีการเรียนให้เก่ง การจำ การเป็นคนเก่งเด่น จิตวิทยาต่าง ๆ งานอดิเรก มารยาทในสังคม การวางแผน การคบเพื่อน การคบเพศตรงกันข้าม ชอบอ่านเนื้อเรื่องเกี่ยวกับการปรับปรุงบุคลิกภาพ การรักษาสุขภาพ อนามัย วรรณคดี โคลงกลอน นวนิยายรัก ประวัติศาสตร์ วิทยาศาสตร์ก้าวหน้า คอมพิวเตอร์ การทดลอง เรื่องที่เป็นความรู้ เครื่องบิน จรวด ดาวเทียม เทคโนโลยี เกษตร ภาษา กีฬา การต่อสู้ อาวุธที่ใช้ในสงครามปัญหาสังคม การเมือง นักสืบ ผจญภัย การท่องเที่ยว และศิลปวัฒนธรรม เป็นต้น เด็กวัยรุ่นชายจะชอบเน้นด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี กีฬา การผจญภัย และดนตรี วัยรุ่นทั้งหญิงและชายชอบอ่านวารสาร นิตยสาร และหนังสือการ์ตูนมาก

ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน (2547, หน้า 53 - 54) ได้กล่าวถึง ความสนใจในการอ่านของเด็กไว้ว่า เด็ก 9 – 11 ปี ชอบเรื่องเกี่ยวกับสิ่งต่อไปนี้ ผจญภัย ตื่นเต้นลึกลับ เรื่องจริง เรื่องพิศวง ชีวิตเด็ก ธรรมชาติ และชีวิตของสัตว์ ความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา ความกล้าหาญ การกีฬาเครื่องบิน ประดิษฐ์กรรมต่าง ๆ เด็กชาย 12 – 13 ปี จะเพิ่มความสนใจในประวัติศาสตร์ ชีวประวัติและหนังสือเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ธรรมชาติและสังคม เด็กหญิงชอบนวนิยายซาบซึ้งใจมากกว่าเด็กชาย ทั้งเด็กหญิงและเด็กชายชอบอ่านเรื่องที่เขียนให้ชัดไปจากความจริงและเรื่องที่เป็นไปไม่ได้เรื่องตลก และเรื่องเกี่ยวกับงานอดิเรก เด็ก 14 ปี ความสนใจจะเริ่มเพ่งเล็งไปในแนวใดแนวหนึ่งโดยเฉพาะ ระยะเวลานี้อาจจะอ่านหนังสือน้อยลงแต่จะชอบอ่านนิตยสารมากขึ้นเด็กชายชอบอ่านชีวประวัติ ประวัติศาสตร์การเดินทาง เครื่องยนต์กลไกต่าง ๆ ชอบหนังสือที่มีแผนผังแบบแปลน บางคนอาจจะเริ่มหนังสือรัก ๆ ใคร่ ๆ บ้าง แต่เรื่องนั้นจะต้องรวดเร็วทันใจ เด็กหญิงคงชอบหนังสือสำหรับผู้ใหญ่มากขึ้น ชอบเรื่องรักใคร่ที่จะสะเทือนอารมณ์ มักติดใจเรื่องราวที่แต่งเกินความจริงง่าย ๆ เด็กอายุ 15 ปี ตอนนี้อยู่ในความห่มเทาในการอ่านผ่านไปบ้างแล้ว แต่ละคนเริ่มอ่านหนังสือตามความต้องการของโรงเรียนและสังคมของ

ตนยังคงชอบอ่านอยู่แต่ไม่หุ่มเทไปในทางใดทางหนึ่งเหมือนเมื่อก่อน เด็กชายมักชอบเรื่องเกี่ยวกับวิชาการ งานอดิเรก และการทดลอง เด็กหญิงยังคงชอบนวนิยาย เด็กอายุ 16 – 17 ปี ความสนใจในการอ่านค่อยเริ่มสนใจกับชีวิตอย่างผู้ใหญ่ สนใจกับเรื่องของโลกของสังคมและปัญหาส่วนตัวต่าง ๆ

อนุที วี (2555) กล่าวถึงพัฒนาการด้านการอ่านตามวัยของเด็ก ๆ เด็กเริ่มเรียนรู้การอ่านได้เมื่อไหร่ การอ่านของเด็กเริ่มตั้งแต่วัยทารก โดยในช่วงวัย 6-8 เดือนแรก เด็กทุกคนเริ่มสามารถรับรู้ความแตกต่างของหน่วยเสียงที่มีอยู่ในทุกภาษาทั่วโลกได้ และก่อนอายุ 10 เดือนเด็กจะเริ่มปรับความสามารถให้เข้ากับหน่วยเสียงและไวยากรณ์ของภาษาของผู้เลี้ยงดู หลังจากอายุ 10 เดือนความสามารถดังกล่าวจะจำกัดเฉพาะอยู่ในภาษาของผู้เลี้ยงดู เช่น เด็กทารกชาวญี่ปุ่นจะมีความสามารถในการแยกแยะความแตกต่างระหว่างเสียง /r/ และ /l/ ได้ ซึ่งความสามารถดังกล่าวจะจำกัดและยากมากขึ้นในผู้ใหญ่ชาวญี่ปุ่น หลังจากนั้นทักษะทางการอ่านจะมีการพัฒนาต่อเนื่องไปตลอดชีวิต วัยไหนเรียนรู้อะไรบ้างเรื่องการอ่าน จากการศึกษาของประเทศที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่ และให้ความสำคัญกับการเรียนการสอนเรื่องการแยกแยะเสียงของคำพูด อันเป็นปัจจัยหลักขั้นพื้นฐานสำหรับการอ่าน เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนจะมีการเชื่อมโยงเสียงกับตัวอักษร และการอ่านสะกดคำต่อไป ซึ่งต่างจากระบบการเรียนการสอนอ่านภาษาไทยในปัจจุบันที่ไม่ได้เน้นเรื่องของการแยกแยะเสียงตั้งแต่ช่วงชั้นปฐมวัย แต่จะเน้นเรื่องของการสอนพยัญชนะ แม้การเชื่อมโยงเสียงต้นกับตัวพยัญชนะ ซึ่งควรพิจารณาปรับใช้และสังเกตการณ์ให้เหมาะสม

วัยทารก (infant) : 1 ขวบปีแรก โดย 6-8 เดือนแรกเด็กทุกคนเริ่มสามารถรับรู้ความแตกต่างของหน่วยเสียงที่มีอยู่ในทุกภาษาทั่วโลกได้ ก่อนอายุ 10 เดือนเด็กจะเริ่มปรับความสามารถให้เข้ากับหน่วยเสียงและไวยากรณ์ของภาษาแม่หรือผู้เลี้ยงดู หลังจากอายุ 10 เดือนความสามารถดังกล่าวเริ่มจำกัดการพัฒนาอยู่เฉพาะในภาษาแม่

วัยเตาะแตะ (toddler) : 1-3 ปี เด็กให้ความสนใจเสียงที่เด็กไม่สามารถพูดได้แสดงความสนใจเสียงหรือกลุ่มเสียงที่เหมือนกันเมื่อมีการอ่านกลอน หรือเล่าเรื่องนิทานที่มีคำคล้องจอง เริ่มมีการเชื่อมโยงเสียงกับตัวอักษร เช่น เมื่อเด็กอ่านหนังสือกับผู้เลี้ยงดู เด็กจะชี้และพยายามออกเสียงตามตัวอักษร หรือใช้คำจากภาษาพูดเพื่อเชื่อมโยงเสียงกับตัวอักษร เช่น /d/daddy, /b/bee, /n/ไก่, /จ/จาน

วัยก่อนเรียนระยะต้น (early preschool) : อายุ 3-4 ปี มีความสนใจเสียงต่าง ๆ ของภาษา โดยเฉพาะ "คำคล้องจอง" (rhyme) ที่มีในเพลง บอกตัวอักษรได้ 10 ตัว โดยเฉพาะตัวอักษรที่อยู่ในชื่อของเด็ก

วัยก่อนเรียนระยะปลาย (late preschool) : อายุ 4-5 ปี สามารถแยกพยางค์ในคำที่ฟังได้ (ร้อยละ 50 เด็กสามารถบอกจำนวนพยางค์ในคำที่ฟังได้) wa แก้ว-น้ำ, water (เช่น แก้วน้ำ-ter เป็นคำที่มีสองพยางค์ เป็นต้น) เริ่มแยกหน่วยเสียงย่อย ในคำที่ฟังได้ (ร้อยละ 20 เด็กสามารถบอกจำนวนหน่วยเสียงย่อยในคำที่ฟังได้)

วัยอนุบาลตอนต้น (beginning kindergarten) : อายุ 5-5 ½ ปี สามารถเปรียบเทียบคำสองคำที่ฟังว่าคล้องจองกันหรือไม่ (เช่น กา-ขา, cat-bat) สามารถบอกคำที่มีเสียงคล้องจองกับคำที่ฟังได้ และสามารถบอกตัวอักษรได้เกือบทุกตัว

การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

1. ความหมายของการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ได้มีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

อภิรักษ์ สวาสดิ์พงษ์ (2531 , หน้า 9) ได้ให้ความหมายของกิจกรรมส่งเสริมการอ่านว่า “กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน หมายถึงสภาพการเรียนรู้ที่เด็กได้ใช้ทั้งร่างกายและสมองในการประกอบกิจกรรมเกี่ยวกับการอ่านเพื่อให้เด็กมีการพัฒนาในการอ่าน ทั้งในด้านความเข้าใจและทัศนคติที่ดีในการอ่าน

กรมวิชาการ (2543, หน้า 2) ให้ความหมายของกิจกรรมส่งเสริมการอ่านหมายถึง การกระทำต่างๆที่โรงเรียนหรือผู้ปกครองจัดขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้นักเรียนเกิดความสนใจและเห็นความสำคัญในการอ่าน และพยายามพัฒนาการอ่านของตนเอง จนมีนิสัยรักการอ่าน

คุณหญิงแมนมาส ขวลิขิต (2546, หน้า 77) ได้ให้ความหมายของ กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ว่า หมายถึง การกระทำต่าง ๆ เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายเกิดความสนใจในการอ่าน เห็นความสำคัญและความจำเป็นของการอ่าน เกิดความเพลิดเพลินในการอ่านพยายามพัฒนาการอ่านของตนจนเป็นนิสัย

สรุปได้ว่า กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน คือ การเรียนรู้ที่เด็กได้ใช้ทั้งร่างกายและสมอง ซึ่งทำให้เด็กได้รับความสนุกสนาน เพลิดเพลินกับกิจกรรม เช่น การเล่านิทาน การเล่าเรื่องหนังสือ เป็นต้น เป็นการส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์ กล้าแสดงออกในความสามารถของตน

2. เป้าหมายของกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

ศรียรัตน์ เจริญกลิ่นจันทร์ (2542, หน้า 54) ได้กล่าวถึงเป้าหมายของการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านว่าสามารถแบ่งออกได้ดังนี้

2.1 เป้าหมายบุคคล หมายถึง ตัวบุคคลที่ต้องการให้เกิดนิสัยรักการอ่าน อาจเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม หรือประชาชนทุกเพศ ทุกวัย ทุกระดับความรู้และระดับความสามารถในการอ่าน การกำหนดเป้าหมายบุคคลอาจกำหนดได้ทั้งวงกว้างและวงแคบ ถ้ากำหนดในวงกว้าง เช่น ประชาชนทั่วประเทศ ก็ต้องเลือกกิจกรรมที่คนทั่วไปเข้าใจง่าย รับสารได้ และต้องรับสารทางไกล เช่น วิทยุกระจายเสียง โทรทัศน์ ฯลฯ ตัวอย่างกิจกรรมที่กำหนดกลุ่มเป้าหมายในวงกว้าง และใช้วิทยุกระจายเสียง เช่น การอ่านหนังสือทางวิทยุกระจายเสียง ซึ่งมุ่งให้ถือผู้รับฟังโดยทั่วไป เป็นต้น ในการอ่านกำหนดเป้าหมายบุคคล ควรปฏิบัติดังนี้

2. 1.1 ศึกษาเป้าหมายบุคคลให้ถ่องแท้ โดยการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับอายุ เพศ ความสามารถในการอ่าน อาชีพ ความสนใจ ถิ่นที่อาศัย วัฒนธรรมประจำถิ่น รายได้ ปัญหา ฯลฯ โดยศึกษาข้อมูลกว้าง ๆ จากสำมะโนประชากร รายงานของจังหวัด ท้องถิ่น หน่วยงานราชการ จัดทำแฟ้มไว้โดยเฉพาะ และเพิ่มเติมข้อมูลที่ได้รับมาใหม่จากเอกสารของทางราชการ จากข่าวในหนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์ ถ้ามีการวิจัยเกี่ยวกับการอ่าน การใช้สื่อมวลชน หรือเรื่องคล้ายคลึงกันนี้ก็เก็บรวบรวมไว้จัดทำแฟ้มข้อมูลไว้

2. 1.2 นอกจากศึกษาข้อมูลในรูปเอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับบุคคลที่เป็นเป้าหมายแล้ว การศึกษาด้วยตนเองให้รู้จักบุคคลก็จะช่วยให้จัดกิจกรรมได้ผลดี สถิติและข้อมูล ต่าง ๆ ในเอกสารเป็นเพียงตัวเลขและตัวหนังสือ ซึ่งผู้อื่นรวบรวมไว้ แม้ความคิดเห็นเกี่ยวกับบุคคลแต่ละกลุ่มซึ่งได้รับทราบจากผู้อื่น ก็ไม่ทำให้เกิดความรู้สึกว่าได้เข้าใจความต้องการของคนเหล่านั้นได้ดี ดังนั้น ควรพยายามทำความเข้าใจด้วยตนเองด้วยการพูดจาปราศรัย การเข้าร่วมในกิจกรรมของกลุ่ม จะเป็นโอกาสให้รู้จักบุคคลเป้าหมายดียิ่งขึ้น สามารถจัดกิจกรรมได้ตรงความต้องการและความสนใจ

2. 1.3 ออกแบบสอบถาม ถามความต้องการและความสนใจของเป้าหมายบุคคลที่มีความแตกต่างกันในเรื่อง เพศ วัย ระดับความรู้ และระดับการอ่าน โดยศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากหนังสือ

จิตวิทยาเพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสอบถาม ข้อมูลที่ได้รับจากการตอบแบบสอบถามจะนำมาพิจารณาในการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับเป้าหมายบุคคลนั้น ๆ

2.2 เป้าหมายของการอ่าน หมายถึง ระดับของการพัฒนาการอ่านที่ประสงค์จะให้บรรลุ เช่น จูงใจให้รักการอ่าน ให้อ่านให้ออก ให้เห็นคุณประโยชน์ของการอ่าน กระตุ้นให้อ่านให้แตกฉาน อ่านให้เป็น เห็นความจำเป็นว่า ควรพยายามอ่านอย่างวิเคราะห์ วิจาร์ณ ประเมินค่าของสิ่งที่อ่าน และสามารถนำความรู้จากการอ่านไปใช้ประโยชน์ได้ให้สามารถมีส่วนร่วมสร้างสังคมการอ่านได้ เป็นต้น การกำหนดเป้าหมายของการอ่าน ควรคำนึงถึง

2. 2.1 พื้นฐานความรู้ ทักษะในการอ่าน และวัยของบุคคลหรือกลุ่มเป้าหมายว่าเป็นอย่างไร ขณะนั้น ควรกำหนดระดับการพัฒนาในระดับใด บุคคลที่เป็นเป้าหมายจึงจะสามารถพัฒนาการอ่านให้ถึงระดับได้ สำหรับเด็กเริ่มอ่าน เพิ่งเรียนรู้คำ เป้าหมายของการพัฒนาก็ควรเป็นเพียงสร้างความเพลิดเพลินในถ้อยคำอันไพเราะ ให้รู้ว่าคำในหนังสือมีความเชื่อมโยงกับคำพูด ในหนังสือมีเรื่องสนุกและอาจอ่านได้ไม่ยากนัก

2. 2.2 บันไดแห่งการอ่าน หรือระดับของการอ่าน ซึ่งผู้เชี่ยวชาญในการอ่านได้กำหนดไว้มี 3 ชั้น หรือ 3 ระดับ คือ อ่านออก อ่านได้ และอ่านเป็น กล่าวคือ อ่านออก หมายถึง สามารถผสมสระพยัญชนะได้ พอรู้ความหมายของคำในหนังสือ ผสมอักษรเป็นคำได้ อ่านได้ หรืออ่านแตกฉาน หมายถึง เมื่อเห็นคำในหนังสือก็อ่านได้คล่องแคล่ว รู้ความหมายของคำและข้อความสั้น ๆ บางคำอาจไม่เข้าใจความหมาย แต่อ่านออกเสียงได้ อาจเป็น หรืออ่านวิเคราะห์วิจารณ์ หมายถึง รู้จักประเมินค่าความคิดเห็นของผู้เขียนว่าผิดหรือถูกอย่างไร ข้อมูลในหนังสือถูกต้องหรือคลาดเคลื่อน รู้จักสังเคราะห์สิ่งที่อ่านและใช้ประโยชน์จากการอ่านได้

3. รูปแบบการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน สามารถจัดได้หลายรูปแบบ ได้แก่ (ฉวีวรรณ คูหาภินันท์, 2542, หน้า 105-108)

3.1 การเล่านิทาน คือการเล่าเรื่องที่มีผู้เล่าสลับกันมา หรือเล่าเรื่องจากหนังสือนิทานที่มี ผู้แต่งขึ้นมา ได้แก่

3.1.1 การเล่านิทานในห้องสมุด

3.1.2 การแข่งขันการเล่านิทาน

3. 2. การเสนอหนังสือหรือวัสดุการอ่าน และสื่อการอ่านต่าง ๆ คือ การแนะนำทรัพยากรสารสนเทศที่น่าสนใจให้กับผู้อ่านเพื่อดึงดูดความสนใจให้อ่านนั่นเอง ได้แก่

3.2.1 การเล่าเรื่องหนังสือ

3.2.2 การแนะนำหนังสือ

3.2.3 การอ่านหนังสือให้ฟัง

3.2.4 การสนทนาเกี่ยวกับหนังสือ

3.2.5 การอภิปรายเกี่ยวกับหนังสือ

3.2.6 การบรรยายเกี่ยวกับหนังสือ

3.2.7 การโต้วาทีเกี่ยวกับหนังสือ

3.2.8 การจัดทำรายชื่อทรัพยากรสารสนเทศ และการทำบรรณนิทัศน์

3.2.9 การจัดนิทรรศการ

3. การแสดงนาฏกรรมและอื่น ๆ
  - 3.1 การแสดงละคร
  - 3.2 การแสดงจินตลีลา
  - 3.3 .3 การร้องเพลง
  - 3.4 การแสดงละครใบ้
  - 3.5 การแสดงละครหุ่น
- 3.4 การทำกฤตภาค คือ การตัดปะ ข่าว บทความ รูปภาพ หรือทั้งรูปภาพและเรื่องที่น่าสนใจเพื่อ
บริการผู้อ่าน ได้แก่
  - 3.4.1 การจัดทำกฤตภาคเป็นเล่ม
  - 3.4.2 การทำกฤตภาคข่าวติดไว้ที่ป้ายนิทรรศการด้านหลังห้องเรียนทุกวัน
- 3.5 การแข่งขันต่าง ๆ จากการอ่าน คือ การแสดงความสามารถในการอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ
ได้แก่
  - 3.5.1 แข่งขันเปิดพจนานุกรมทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ
  - 3.5.2 แข่งขันตอบปัญหาจากหนังสือ เช่น แข่งขันตอบปัญหาหนังสือสารานุกรมสำหรับ
เยาวชน แข่งขันตอบปัญหาสารานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน แข่งขันตอบปัญหา The World Book
Encyclopedia ฯลฯ
  - 3.5.3 การแข่งขันโต้ว่าที่
  - 3.5.4 การแข่งขันการตอบปัญหาทั่ว ๆ ไป
  - 3.5.5 การแข่งขันตอบปัญหาสาขาวิชาต่าง ๆ เช่น ปัญหาวิทยาศาสตร์ กฎหมาย ฯลฯ
- 3.6 การประกวดเกี่ยวกับการอ่าน
  - 3.6.1 ประกวดการอ่านร้อยแก้วและร้อยกรอง
  - 3.6.2 ประกวดการอ่านทำนองเสนาะ
  - 3.6.3 การประกวดการอ่านบทสนทนา
  - 3.6.4 ประกวดการอ่านบทละคร
  - 3.6.5 ประกวดการอ่านข่าว
- 3.7 การเล่นเกมที่นำไปสู่การอ่าน ได้แก่
  - 3.7.1 เกมของเล่นต่าง ๆ และเกมคอมพิวเตอร์
  - 3.7.2 เกมการวาดภาพ
  - 3.7.3 เกมเติมคำศัพท์
  - 3.7.4 เกมค้นหาคำ
  - 3.7.5 เกมทายปัญหา
  - 3.7.6 เกมต่อคำพังเพย
  - 3.7.7 เกมการละเล่นต่าง ๆ
  - 3.7.8 เกมพับกระดาษ
  - 3.7.9 เกมประดิษฐ์สิ่งของต่าง ๆ ฯลฯ
- 3.8 การจัดทำโครงการกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน
  - 3.8.1 โครงการสัปดาห์ห้องสมุด
  - 3.8.2 โครงการยอตนักอ่าน

- 3.8.3 โครงการอ่านหนังสือให้ฟัง
- 3.8.4 โครงการแนะนำหนังสือ
- 3.8.5 โครงการเสนอหนังสือในรูปแบบต่าง ๆ
- 3.8.6 โครงการหนังสือดีที่หน้าอ่าน
- 3.8.7 โครงการหนังสือใหม่ในวันนี้
- 3.8.8 โครงการหนังสือสู่ชนบท
- 3.8.9 โครงการหนังสือคือเพื่อนคู่คิด
- 3.8.10 โครงการยอตนักอ่านระดับประถมศึกษา
- 3.8.11 โครงการยอตนักอ่านระดับมัธยมศึกษา
- 3.8.12 โครงการยอตนักอ่านระดับประชาชน
- 3.8.13 โครงการจัดนิทรรศการ
- 3.8.14 โครงการอ่านวรรณคดีสัญจร
- 3.8.15 โครงการรักษาสิ่งแวดล้อม
- 3.8.16 โครงการประกวดการเล่านิทาน
- 3.8.17 โครงการประกวดเรื่องสั้นสะท้อนปัญหาสิ่งแวดล้อม
- 3.8.18 โครงการประกวดการอ่านสุนทรพจน์
- 3.8.19 โครงการจัดตั้งห้องสมุดในชนบท
- 3.8.20 โครงการทอดผ้าป่าหนังสือ
- 3.8.21 โครงการอ่านหนังสือวิทยาศาสตร์
- 3.8.22 โครงการประกวดการเขียนเรียงความ
- 3.8.23 โครงการประกวดคำขวัญห้องสมุด
- 3.8.24 โครงการปัญหาพาสุนัขจากการอ่าน
- 3.8.25 โครงการแสดงละคร
- 3.8.26 โครงการอ่านตามสาย
- 3.8.27 โครงการแสดงละครหุ่น
- 3.8.28 โครงการละครใบ้
- 3.8.29 โครงการพี่เล่าให้น้องฟัง
- 3.8.30 โครงการจัดตั้งชมรมนักอ่าน
- 3.8.31 โครงการออกค่ายนักอ่าน
- 3.8.32 โครงการเยาวชนชนบทนักเขียน
- 3.8.33 โครงการอ่านนิทานภาษาอังกฤษ ฯลฯ

4. ประเภทของกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

การจัดประเภทของกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการอ่านจำแนกมีหลายวิธี วิธีหนึ่งที่พบบ่อย คือ การจัดกลุ่มตามลักษณะกิจกรรมที่ดึงดูดความสนใจโดยทางประสาทสัมผัสอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างรวมกัน ดังที่คุณหญิงแมนมาส ซวลิต (2529, หน้า 223-224) ได้สรุปประเภทกิจกรรมส่งเสริมการอ่านเป็น 5 ประเภทดังนี้

4.1 ไร่้ไอตประสาท หมายถึง กิจกรรทที่ใ้เสียงและคำพูดเป็นหลั้ ผู้ร่วทกิจกรรทใ้ทักษะ การฟัง ตัวอย่างกิจกรรทประเภทนี้ ได้แก่ การเล่านิทาน การเล่าเรื่องจากหนังสือ การอ่านหนังสือให้ฟัง การแนะนำหนังสือด้วยปากเปล่า การบรรยาย การอภิปราย การโต้วาที และการบรรเลงดนตรีหรือร้องเพลง เป็นต้น กิจกรรทเหล่านี้ทำให้เกิดความเพลิตเพลินในอรรถรส การจัดกิจกรรทซึ่งเน้นทักษะการฟังใ้ใช้อุปกรณ์ที่เบียงเบนความสนใจไปทางอื่น เช่น ภาพและท่าทาง ฯลฯ ยกเว้นแต่เมื่อจำเป็นเพื่อให้ผู้ฟังเข้าใจสิ่งที่กำลังพูดถึง

4.2 กิจกรรทไร่้จักษุประสาท หมายถึง กิจกรรทที่ชวนให้ดู เพ่งพินิจ และอ่านความหมายของสิ่งที่เห็น กิจกรรทประเภทนี้ได้แก่ การจัดแสดงสิ่งต่าง ๆ อาทิ การจัดแสดงภาพถ่าย ภาพเขียน ภาพประกอบหนังสือ การจัดนิทรรศการหนังสือและสิ่งของที่เกี่ยวข้องกับเรื่องในหนังสือ กิจกรรทเน้นทักษะการดูซึ่งมีการแสดงภาพ หนังสือ และสิ่งของ จะมีคำบรรยายอธิบายสิ่งที่แสดง สรุปข้อคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่จัดแสดงหรือประวัติความเป็นมาเฉพาะที่จำเป็นเพราะมุ่งให้ผู้ร่วทกิจกรรทใ้สมาธิในการดู

4.3 กิจกรรทไร่้ไอตและจักษุประสาท หมายถึง กิจกรรทซึ่งชวนให้ฟังและดูไปพร้อม ๆ กัน กิจกรรทประเภทนี้สามารถดึงดูดความสนใจของเยาวชนได้ดี เพราะมีทั้งเสียง ภาพ และความเคลื่อนไหว ตัวอย่างกิจกรรทประเภทนี้ เช่น การเล่านิทานประกอบภาพแบบต่าง ๆ และการเล่านิทานโดยใช้ไอตทักษะวัสดุประกอบ การฉายภาพนิ่งประกอบการบรรยาย การฉายภาพยนตร์ วิดิทัศน์ การสาธิตเทคนิควิธีการ เหตุการณ์หรือข้อเท็จจริงทางธรรมชาติ และการแสดงเรื่องจากหนังสือประกอบดนตรีหรือการขับร้อง เป็นต้น

4.4 กิจกรรทที่ใ้ทักษะการเขียน เป็นกิจกรรทส่งเสริมการอ่านโดยเป็นการสานต่อการอ่านหรือฟังเรื่องจากหนังสือ โดยการเขียนในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ การสรุปเนื้อเรื่องหรือประเด็นสำคัญ การแต่งดัดแปลงหรือเรียบเรียงเรื่องใหม่ การเขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านหรือได้รับฟังในแง่มุมต่าง ๆ รวมทั้งการวาดภาพประกอบเรื่อง เป็นต้น

4.5 กิจกรรทที่มีการปฏิบัติหรือแข่งขัน หมายถึง กิจกรรทที่ผู้เข้าร่วมมีส่วนร่วมด้วยอย่างเต็มที่โดยการลงมือทำทั้งเพื่อเรียนรู้ ฝึกฝน หรือการแข่งขัน กิจกรรททำนองนี้ นอกจากให้ความรู้และส่งเสริมการอ่านแล้ว ยังส่งเสริมบุคลิกภาพของผู้ร่วทกิจกรรท เช่น ช่วยให้กลุ่มเป้าหมายเกิดความสนุกและภาคภูมิใจ รู้สึกว่าตนเองมีความสามารถและมีความเชื่อมั่นในตนเอง ตัวอย่างกิจกรรทที่มีการปฏิบัติหรือแข่งขัน เช่น การเล่านิทานแล้วให้ผู้ฟังวาดภาพหรือแสดงท่าทางประกอบ การแข่งขันร้องเพลงประกอบนิทาน นวนิยายหรือบทละคร การแข่งขันเล่าเรื่องที่ใ้ฟัง การแข่งขันเรียบเรียงเรื่องที่ใ้ฟัง การแข่งขันเขียนเรื่องขึ้นใหม่ตามแก่นเรื่องที่ใ้ฟัง การตอบปัญหา การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวละครหรือเหตุการณ์ตอนใดตอนหนึ่งจากเรื่องที่อ่าน และการโต้วาทีเกี่ยวกับหนังสือ เป็นต้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ชัยภพ เสริมผล (2550 , บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการจัดกิจกรรทส่งเสริมการอ่านของโรงเรียนนานาชาติ เซนต์สตีเฟนส์ ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความถึในการเข้าใช้ห้องสมุด 1-2 ครั้งต่อสัปดาห์ โดยเข้าใช้ตามตารางเวลาที่จัดให้ วัตถุประสงค์การอ่านส่วนใหญ่อ่านเพื่อความบันเทิง และใช้ทรัพยากรประเภทหนังสืออ่านนอเวลามากที่สุด ด้านความต้องการจัดกิจกรรทส่งเสริมการอ่านส่วนใหญ่ต้องการให้มีการประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรทโดยครูประจำชั้น และมีความต้องการจัดกิจกรรทประเภทนิทรรศการมากที่สุด รองลงมาคือ กิจกรรทแนะนำหนังสือ และจัดทำบรรณานุกรม ปัญหาและอุปสรรคในการเข้าร่วมกิจกรรทส่งเสริมการอ่านส่วนใหญ่เห็นว่าไม่มีของรางวัลหรือของรางวัลที่ให้ไม่จูงใจ รองลงมาคือ กิจกรรทไม่น่าสนใจ

อภิรักษ์ สวาสดิ์พงษ์ (2531, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ดโดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 205 คน ผลการศึกษาพบว่า 1) กิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่ครูบรรณารักษ์จัดให้แก่นักเรียนมี 11 กิจกรรมแต่กิจกรรมที่ได้รับการจัดมากที่สุด คือ การเล่านิทาน ส่วนระดับรองลงมา ได้แก่ การเล่าเรื่องจากหนังสือ การแนะนำหนังสือ การสนทนาเกี่ยวกับหนังสือ การโต้วาที่เกี่ยวกับหนังสือ การจัดนิทรรศการ การจัดทำรายชื่อหนังสือที่น่าสนใจ การอ่านหนังสือให้ฟัง การเล่นเกมเกี่ยวกับหนังสือ การแสดง ละครจากเรื่องในหนังสือและการรวบรวมผลงานเขียนของเด็ก 2) ปัญหาในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของครูบรรณารักษ์มากที่สุดคือ ด้านงบประมาณ และรองลงมา คือ ด้านอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ ด้านสถานที่และด้านบุคลากร 3) ด้านวุฒิการศึกษาพบว่า ครูบรรณารักษ์ที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี และปริญญาตรีหรือสูงกว่า มีปัญหาเหมือนกันคือ ด้านสถานที่สำหรับจัดกิจกรรม ส่วนครูบรรณารักษ์ไม่มีความรู้ทางบรรณารักษ์ศาสตร์ มีปัญหาในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านมากกว่าครูบรรณารักษ์ที่มีความรู้ทางบรรณารักษ์ศาสตร์จากแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทำให้เห็นถึงความสำคัญของการอ่าน นักเรียนที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและมีนิสัยรักการอ่าน สามารถนำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปใช้ในชีวิตประจำวัน สามารถพัฒนาตนเองและพัฒนาประเทศชาติต่อไป

ปรีชา บำรุงภักดี (2548 , บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1 พบว่า แนวทางการพัฒนาส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในโรงเรียน ได้แก่ การจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน กิจกรรมภาษาไทยวันละคำ กิจกรรมส่งเสริมวิชาภาษาไทย กิจกรรมเล่าเรื่องและจุดใจให้นักเรียนเกิดความพยายามที่จะอ่านกระตุ้นให้อยากรู้อยากเห็นเรื่องราวต่างๆ ในหนังสือ การสร้างบรรยากาศให้เกิดขึ้นในบ้าน โรงเรียนและสังคม การจัดกิจกรรมที่ดึงดูดหรือเชิญชวนให้ฟัง ชวนให้ดู การเล่านิทานโดยให้ดูภาพประกอบในหนังสือ และการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวละครหรือเหตุการณ์ตอนใดตอนหนึ่งในหนังสือ

น้ำผึ้ง หอมจันทร์ (2553 , บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง การวิจัยและพัฒนา กิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านสำหรับเด็กในระดับชั้นประถมศึกษา พบว่า 1) รูปแบบกิจกรรมที่ต้องการได้แก่ กิจกรรมเล่าเรื่องจากหนังสือ กิจกรรมปริศนาอักษรไขว้ กิจกรรมข่าวที่น่าสนใจ กิจกรรมเล่านิทานที่ฉันทชอบ กิจกรรมหนังสือเล่มเล็ก และประโยชน์ที่ได้รับการจากอ่าน ได้แก่ กิจกรรมที่เกิดมีความสุขสนุกสนานเพลิดเพลิน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เกิดความรู้ที่กว้างขวาง และนำความรู้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน 2) การพัฒนารูปแบบกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านสำหรับนักเรียน ได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ประกอบด้วย 5 แผนการจัดกิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมเล่าเรื่องจากหนังสือ กิจกรรมปริศนาอักษรไขว้ กิจกรรมข่าวที่น่าสนใจ กิจกรรมเล่านิทานที่ฉันทชอบ กิจกรรมหนังสือเล่มเล็ก ซึ่งในแต่ละกิจกรรมนักเรียนจะได้รับความรู้ที่กว้างขวาง ความสนุกสนานเพลิดเพลิน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และนำความรู้ไปปรับใช้ใน ชีวิตประจำวัน 3) ผลการทดลองใช้กิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านสำหรับนักเรียน จากการประเมินความรู้พบว่า นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านก่อนและหลังการใช้แผนการจัดกิจกรรมที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านทักษะการอ่านและการปฏิบัติกิจกรรม นักเรียนมีความสามารถในการปฏิบัติกิจกรรม โดยทำผลงานอยู่ในระดับดีมาก ได้แก่ ปริศนาอักษรไขว้ และการจัดทำหนังสือเล่มเล็ก และปฏิบัติกิจกรรมอยู่ในระดับดี ได้แก่ สรุปใจความสำคัญของนิทาน ข่าวที่สนใจ และการเล่าเรื่องจากหนังสือ นอกจากนี้นักเรียนมีความรู้สึกและเจตคติที่ดีต่อกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน มีความสนุกสนานเพลิดเพลิน กระตือรือร้นที่ได้ปฏิบัติกิจกรรม เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่ทำให้นักเรียนได้รับความรู้ในเรื่องราวต่างๆ โดยใช้การอ่านในการเข้าถึงสื่อสิ่งพิมพ์ในรูปแบบที่หลากหลาย

อนงค์ วรพันธ์ (2545 , บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องพัฒนาการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการทำสมุดเล่มเล็ก ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการทำสมุดเล่มเล็กรายบุคคล กิจกรรม กิจกรรมการเล่านิทานประกอบการทำสมุดเล่มเล็กรายกลุ่ม และกิจกรรมการเล่านิทานแบบปกติ มีพัฒนาการอ่านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นิลบล ชุมแวงวาปี (2551, บทคัดย่อ) การพัฒนาการดำเนินงานกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนโรงเรียนบ้านกุดดู่อุดมวิทย์ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า สภาพก่อนการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน คือ นักเรียนไม่มีนิสัยรักการอ่าน ไม่สนใจการอ่าน ไม่เห็นความสำคัญของการอ่าน และไม่มีการพยายามพัฒนาการอ่านของตนเอง เมื่อดำเนินการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านด้วยการจัดกิจกรรมตัวหนังสือเดินได้ กิจกรรมเล่าขานผ่านเสียงตามสาย กิจกรรมค้นฟ้าคว่ายอดนักอ่านกิจกรรมนักอ่านแฟนพันธุ์แท้ และกิจกรรมเล่านิทานเสริมปัญญาพระชาวันศุกร์ ในการพัฒนา ในวงรอบที่ 1 ปรากฏว่านักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้น และส่งผลให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการอ่าน อยากรู้อ่านหนังสือ มีความตั้งใจในการอ่านหนังสือ เมื่ออ่านแล้วสามารถถ่ายทอดสิ่งที่ได้รับจากการอ่าน เพื่อขยายผลความรู้สู่คนอื่น เป็นการสร้างความสนใจอยากอ่านหนังสือ และต้องการอ่านหนังสือมากขึ้น และต้องการอ่านหนังสือที่หลากหลายตรงความสนใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรม ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานแต่ละกิจกรรมในวงรอบที่ 1 คือ รูปแบบการจัดกิจกรรมไม่หลากหลาย และหนังสือที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีน้อย แต่จากการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนโรงเรียนบ้านกุดดู่อุดมวิทย์ ทำให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านมากขึ้น และสนใจการอ่าน มีการใช้เวลาว่างไปกับการอ่านหนังสือมากกว่าการเล่น ได้รับความสุขและความบันเทิงจากการร่วมกิจกรรมการอ่านและเห็นความสำคัญของการอ่าน การพัฒนาในวงรอบที่ 2 โดยการพัฒนากิจกรรมทั้ง 5 กิจกรรม ตามวงรอบที่ 1 ได้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบกิจกรรมในแต่ละกิจกรรมให้มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น จึงทำให้นักเรียนได้อ่านหนังสือมากขึ้น เห็นความสำคัญของการอ่านและมีความพยายามพัฒนาการอ่านของตนเองอย่างต่อเนื่อง มีความกระตือรือร้นในการอ่าน และมีความสุขในการร่วมกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านมากขึ้น แต่ยังมีจุดอ่อน คือ การจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านยังไม่หลากหลายห้องสมุดโรงเรียนยังมีหนังสือให้นักเรียนค้นคว้าน้อย นักเรียนสนใจอ่านเพียงระยะเวลาสั้น ๆ และเห็นความสำคัญของการอ่านเฉพาะกิจกรรมที่ร่วมนำเสนอเท่านั้น ส่วนการพยายามพัฒนาการอ่านของตนเองนั้น นักเรียนได้พัฒนาขึ้นในระดับหนึ่งโดยสรุปพบว่า การพัฒนาการดำเนินงานส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนบรรลุเป้าหมายการอ่านโดยนักเรียนชอบอ่านและพัฒนาทางการอ่านดีขึ้น อย่างไรก็ตามควรดำเนินการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อการมีนิสัยรักการอ่านอ่านคล่องและอ่านอย่างกว้างขวางขึ้น

ปราณี นาดมทอง (2548 , บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านโดยการเล่านิทานสำหรับเด็กอายุ 3-5 ขวบ ในปี 2548 ที่อาศัยอยู่บ้านโคกประสิทธิ์ กิ่งอำเภอน้ำขุ่นจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่าเด็กที่ได้รับการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านโดยการเล่านิทานมีลักษณะพฤติกรรมที่แสดงออกถึง นิสัยรักการอ่าน ในขณะที่ฟังนิทานแต่ละเรื่องโดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาถึงลักษณะพฤติกรรมของเด็กที่แสดงออกในขณะที่ฟังนิทานเป็นรายตัวได้แก่ ด้านการเตรียมตัวฟังนิทาน พบว่าเด็กอยากรู้หรือสนทนากเกี่ยวกับนิทานและพร้อมที่จะฟังมากที่สุดรองลงมาคือ เด็กนั่งฟังอย่างเรียบร้อย และดูผ่อนคลายเป็นธรรมชาติ ด้านขณะนั่งฟังนิทานพบว่าเด็กมีความกระตือรือร้นในการฟังมากที่สุด การเล่านิทานจึงเป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับเด็กวัยก่อนเรียนหรือเด็กที่มีอายุระหว่าง 3 - 5 ขวบ เป็นอย่างมากหนังสือการอ่านมีหลากหลาย

เหมาะสม ตามอายุ กับความต้องการความสนใจของผู้เรียน กิจกรรมเน้นการให้รางวัลโดยเฉพาะคำชมสิ่งของต่าง ๆ จัดกิจกรรมได้สนุกสนาน กิจกรรมหลากหลาย

ธัญชิตา รัตนาธรรม (2548, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านดีเด่นของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ได้รับรางวัลการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านดีเด่น เขตการศึกษา 8 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา ข้อเสนอแนะ และบทบาทของผู้บริหารในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านดีเด่นของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ได้รับรางวัลการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านดีเด่น เขตการศึกษา 8 รวมทั้งแนวทางการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของโรงเรียนมัธยมศึกษาอื่นในเขตการศึกษา 8 ผลการวิจัยพบว่าสภาพ ปัญหา ข้อเสนอแนะการส่งเสริมการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ได้รับรางวัลการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านดีเด่น เขตการศึกษา 8 ทั้ง 4 ด้าน ผลปรากฏดังนี้ ด้านการวางแผนโรงเรียนมัธยมศึกษาทั้ง 4 โรงเรียน มีการวางแผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน แล้วบรรจุไว้ในนโยบายของโรงเรียน มีการมอบหมายให้ครูบรรณารักษ์ ครูหมวดภาษาไทยเป็นผู้รับผิดชอบโครงการด้านการปฏิบัติตามแผนมีการประชาสัมพันธ์ให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการอ่าน มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่หลากหลาย กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทุกรายวิชาเน้นให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้อื่นๆ ด้านการตรวจสอบมีการตรวจสอบและประเมินผลโดยการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบมีการกำหนดเกณฑ์การอ่านและระยะเวลาในการดำเนินงานที่ชัดเจน ด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุงงานเพื่อพัฒนา มีการวิเคราะห์จุดเด่น และจุดที่ต้องปรับปรุงแก้ไขในโครงการแต่ละโครงการ โดยเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานกับเป้าหมายที่กำหนดไว้มีการนำผลงานที่ประสบความสำเร็จไปเผยแพร่แก่ชุมชน และหน่วยงานอื่นเพื่อเป็นแบบอย่าง ในการพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป ปัญหาที่พบ คืองบประมาณที่ได้รับไม่พอเพียง ขาดความร่วมมือจากผู้ปกครองและองค์กรอื่นๆ นโยบายการส่งเสริมการอ่านไม่ต่อเนื่องครูที่รับผิดชอบโครงการมีภาระงานมากทำให้ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานลดลง ข้อเสนอแนะ คือควรจัดสรรงบประมาณในการจัดกิจกรรมด้านนี้โดยเฉพาะและบรรจุกิจกรรมส่งเสริมการอ่านไว้ในนโยบายหลักของโรงเรียนครูอาจารย์ทุกคนต้องช่วยกันปลูกฝังสร้างนิสัยรักการอ่านให้เกิดขึ้นในโรงเรียน มีการติดต่อประสานงานขอความร่วมมือจากผู้ปกครองและองค์กรต่างๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านดังกล่าว ส่วนบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการอ่านของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ได้รับรางวัลการจัดกิจกรรมการอ่านดีเด่น พบว่า ผู้บริหารได้ตระหนัก และเห็นความสำคัญของการอ่านในสถานศึกษา โดยกำหนดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านไว้ในวิสัยทัศน์ และพันธกิจของโรงเรียนพร้อมให้การสนับสนุนงบประมาณ อาคารสถานที่ในการจัดกิจกรรมดังกล่าว มีการตรวจสอบ ติดตามประเมินผลความสำเร็จของโครงการ และให้นำผลงานที่ประสบผลสำเร็จไปเผยแพร่แก่โรงเรียน สถานศึกษาอื่นๆ ต่อไป สำหรับแนวทางในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของโรงเรียนมัธยมศึกษาเขตการศึกษา 8 ผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อเสนอแนะว่าการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านจะประสบผลสำเร็จได้ต้องอาศัยความร่วมมือของสถานศึกษา สถาบันครอบครัว และชุมชน โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาต้องตระหนักเห็นความสำคัญ และประโยชน์ของการอ่าน พร้อมให้การสนับสนุนโครงการอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

Baker and Wigfield (1996, Abstracts) ทำการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการอ่านกิจกรรมการอ่าน และผลสัมฤทธิ์ทางการอ่าน ผลการวิจัยพบว่าแรงจูงใจในการอ่านแต่ละองค์ประกอบมีความสัมพันธ์กับกิจกรรมการอ่าน และผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านในทางบวก ยกเว้นองค์ประกอบการหลบเลี่ยงงานมีความสัมพันธ์กับ กิจกรรมการอ่าน และผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านทางลบ ปัจจัยด้านเพศและเชื้อชาติมีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยและแรงจูงใจในแต่ละองค์ประกอบ โดยเด็กหญิงและชาวแอฟริกัน อเมริกันมีแรงจูงใจในการอ่านสูงกว่านักเรียนผิวขาว นักเรียนเกรด 5 และเกรด 6 มาจากครอบครัวที่มีรายได้ไม่น้อยจนถึงปานกลางมี

ค่าเฉลี่ยของแรงจูงใจในการอ่านไม่แตกต่างกัน หลังจากนั้นวิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์เชิงกลุ่ม (Cluster Analyses) เพื่อแสดงให้เห็นว่านักเรียนทุกกลุ่มมีแรงจูงใจในการอ่านสัมพันธ์กับกิจกรรมการอ่านและผลสัมฤทธิ์ทางการอ่าน

Wigfield and Guthrie (1997, Abstracts) ทำการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการอ่านกับปริมาณและความหลากหลายในการอ่านของนักเรียนเกรด 4 และ เกรด 5 ผลการวิจัยพบว่าองค์ประกอบของแรงจูงใจในการอ่าน ได้แก่ การตอบสนองทางสังคม การคาดหวังในตนเอง ความกระตือรือร้น ประสบการณ์ การตระหนักรู้ คะแนน และความสำคัญของการอ่านมีความสัมพันธ์อย่างสูงกับปริมาณและความหลากหลายในการอ่านของกลุ่มตัวอย่าง จึงกล่าวได้ว่า แรงจูงใจภายในในการอ่านมีความหลากหลายและแรงจูงใจเป็นตัวชี้วัดที่สำคัญที่จะทำนายปริมาณและความหลากหลายในการอ่านของเด็ก แรงจูงใจภายในเป็นตัวทำนายเกี่ยวกับการอ่านได้ดีกว่าแรงจูงใจภายนอก แรงจูงใจเกี่ยวกับการอ่านของเด็กหญิงและเด็กชายมีความแตกต่างกันโดยเด็กหญิงมีแรงจูงใจเกี่ยวกับการอ่านสูงกว่าเด็กชายในทางบวก